

**Az Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016)
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
fenntartási terve**

Csopak
2016

Készítette:

Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság

8229 Csopak, Kossuth u. 16..

Tel: 06-87-555-260 Fax: 06-87-555-261

E-mail: bfnp@bfnp.hu

Web: <https://www.bfnp.hu>

Acrida Természetvédelmi Kutató BT.

8300 Tapolca, Deák F. u. 7.

Tel: 06-20-34-89-345 Fax: 06-88-785-023

E-mail: kenyeres.zol@gmail.com

Felelős tervező

Vers József

Vezető szakértők

Dr. Bauer Norbert

Dr. Kenyeres Zoltán

Vers József

Közreműködő szakértők

Mészáros András

Dr. Nagy Lajos

Simon Pál

Papp Sándor

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	5
1. A terület azonosító adatai.....	6
1.1. Név	6
1.2. Azonosító kód	6
1.3. Kiterjedés	6
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.5. Érintett települések	7
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
2. Veszélyeztető tényezők	9
3. Kezelési feladatok meghatározása	12
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	12
3.2. Kezelési javaslatok	13
3.2.1. Élőhelyek kezelése	13
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	28
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	29
3.2.4. Kutatás, monitorozás	29
3.2.5. Mellékletek.....	30
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	34
3.3.1. Agrártámogatások	34
3.3.2. Pályázatok	35
3.3.3. Egyéb.....	35
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	35
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	35
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	36
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	37
II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	44
1. A tervezési terület alapállapot jellemzése	45
1.1. Környezeti adottságok.....	45
1.1.1. Éghajlati adottságok	45
1.1.2. Vízrajzi adottságok.....	45
1.1.3. Talajtani adottságok	45
1.2. Természeti adottságok.....	45
1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek.....	48
1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	57

1.3. Területhasználat	60
1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás.....	60
1.3.2. Tulajdoni viszonyok.....	60
1.3.3. Területhasználat és kezelés	61
2. Felhasznált irodalom	63
3. Térképek.....	64

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Öreg-hegyi riviéra kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUBF20016
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1206,66 ha
--------------------------------	------------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
6240* Szubpannon sztyeppék
6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)
9150 A *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön
91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel
91M0 Pannon cseres-tölgyesek

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.2. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelytípusok

6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*)
6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei
9180* Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion* erdői
91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal*

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.4.3. Jelölő fajok

Magyar tarsza (*Isophya costata*)
Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
Szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
Gyászscincér (*Morimus funereus*)
Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
Vérű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)

1.4.4. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

Kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*)

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

1.5. Érintett települések

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
Veszprém megye		
Aszófő	79,08	6,55
Balatonakali	322,47	26,72
Balatonudvari	153,22	12,70
Dörgicse	192,71	15,97
Örvényes	101,07	8,38
Pécsely	306,72	25,42
Vászoly	51,40	4,26

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület 71,7 %-a (866,12 ha) /1997. (IX. 23.) KTM rendelet (a Balaton-felvidéki Nemzeti Park létesítéséről) alapján országos jelentőségű védett természeti terület, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park része.

A tervezési területet a 2003. évi XXVI. törvény (az Országos Területrendezési Tervről) alapján az országos ökológiai hálózat magterület övezetét 95,3 %-ban, puffertérület övezetét 4,5 %-ban, ökológiai folyosó övezetét 0,2 %-ban érinti (összesen 100,0 %-ban).

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Pécselyi örkerület Természetvédelmi Kezelési Terve, Pécsely 2003 (Készítette: Barkóca Természetvédelmi Alapítvány)

1.7.2. Településrendezési eszközök

Aszófő Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2007. (I.22.) rendelete Aszófő község Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről szóló 8/2006.(IX.22.)

rendeletének módosításáról és egységes szerkezetbe foglalásáról

Balatonakali Község Önkormányzata Képviselőtestületének 13/2014. (XII. 22.)

önkormányzati rendelete BALATONAKALI KÖZSÉG HELYI ÉPÍTÉSI SZABALYZATAROL

Balatonudvari Község Önkormányzata Képviselő-testületének 1./2014. (I.15.) önkormányzati rendelete Balatonudvari község HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATÁRÓL
Balatonudvari Község Önkormányzata Képviselő-testületének 5/2017 (V.25.) önkormányzati rendelete a Balatonudvari község Helyi építési szabályzatáról szóló 1./2014. (I.15.) önkormányzati rendelet módosításáról
Dörgicse Község Önkormányzata Képviselő-testületének 7/2003. (X. 03.) rendelete A helyi építési szabályzatról 27/2017. (III. 28.) számú határozat Dörgicse Község településszerkezeti tervének módosításáról
Örvényes Község Önkormányzat Képviselő-testülete 1/2017 (III.13.) önkormányzati rendelete a Helyi építési szabályzatról Pécsely Község Képviselő-testületének 7/2005.(X.3.) sz. rendelete Pécsely község Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozási Tervéről Vászoly, szabályozási terv és HÉSZ – egységes szerkezetben [1/2006. (II. 10.) rend.]

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a körzeti erdőtervek készítésének 2020. december 31-ig szóló ütemtervét, a Balatonfüredi Erdőtervezési Körzet esetében ez a dátum 2015. A Balatonfüredi Erdőtervezési Körzet erdőtervének készítése „A földművelésügyi miniszter 45/2015. (VII. 28.) FM rendelete a 2015. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről” lezárult. A Körzetterv az Országos Erdőállomány Adattáron átvezetésre került. Az Balatonfüredi erdőtervezési körzet erdőterve hatálybalépésének ideje 2016. január 1.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A tervezési területre vonatkozóan az 513-as számú Balaton-felvidéki Vadgazdálkodási tájegység Vadgazdálkodási Terve az irányadó. A tájegységi vadgazdálkodási terv a tárgyi fenntartási terv készítésének lezárásáig nem került kihirdetésre. A tervezési területen belül a 302310-es kódszámú vadászterületen az Nagyvázsonyi Kinizsi Vadásztársaság, a 302320-as kódszámú vadászterületen a Dörgicse és környéke földtulajdonosi közösség a vadászatra jogosult. A vadgazdálkodás az egyes vadásztársaságok vadgazdálkodási üzemterve illetve az éves vadgazdálkodási tervek alapján történik.

1.7.5. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a 4-2. Balaton közvetlen vízyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységhez tartozik. Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Tervet a 1155/2016. (III.31) Korm. határozat tartalmazza.

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége H=nagy M=közepes L=kicsi	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
<i>A területen belül ható veszélyeztető tényezők</i>				
A04.02	Alullegetetés	M	10	A szubpannon sztyeppék (6240*), valamint a jelölőnek javasolt meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210) élőhelyeket veszélyezteteti – azok avarosodása és cserjésedése által.
A04.03	Pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	L	10	A szubpannon sztyeppék (6240*) élőhelyet veszélyezteteti – a cserjésedés által.
B02.01.02	Erdőfelújítás őshonos fajokkal	M	5	Az elegyetlen erdősítési célállományú mageredetű felújítással jellemezhető pannon cseres-tölgyeseket (91M0) veszélyezteteti – homogenizálódásuk által.
B02.02	Nevelővágások és egyéb tisztítások	M	30	Pannon cseres-tölgyesek (91M0) és pannon gyertyános-tölgyesek (91G0*) fajszerkezetének megváltoztatása által, amelyet a fafajok és egyedek szelektálásával kapcsolatos erdőgazdálkodási gyakorlat idéz elő.
B02.03	Erdei aljnövényzet eltávolítása	L	5	A felújítás alatt álló erdőterületeken tapasztalható általános gyakorlat miatt a pannon cseres-tölgyeseket (91M0) és pannon gyertyános-tölgyeseket (91G0*) veszélyezteteti – fajösszetételük egyszerűsítése által.
B02.04	Lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása	L	50	Fejlődési helyük felszámolásával a nagy hősincér (<i>Cerambyx cerdo</i>), a nagy szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>), a kék pattanóbogár (<i>Limoniscus violaceus</i>) és a gyászincér (<i>Morimus funereus</i>) fajok állományait veszélyezteteti.
D01.01	Ösvények, burkolatlan utak, bicikliutak	L	1	A tervezési területtel érintkező zártkertek megközelítéséhez kapcsolódik, elsősorban a jelölő gyepek élőhelyeket és fajokat veszélyezteteti, például a szubpannon sztyeppéket (6240*), a (6210) meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataikat (<i>Festuco-Brometalia</i>) és a pannon sziklagyepeket (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190).

F03.01.01	Vadak károkozása (túltartott vadállomány)	M	10	A növényzet és a talajfelszín fizikai károsításán keresztül a bokorerdő mozaikok pannon sziklagyep (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) foltjait, valamint a <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), és a Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> -erdői (9180*) élőhelyeket veszélyezteti, de negatív hatást gyakorol a többi jelölő erdei élőhelyre is.
G01.02	Túrázás, lovaglás és nem gépesített járművel végzett tevékenység	L	1	Taposás és az annak eredményeként létrejövő erózió keresztül a pannon sziklagyepet (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) veszélyezteti.
G01.03.01	Hagyományos gépjárművel végzett tevékenység	L	1	Elsősorban az illegális földutak fenntartása és kialakulása jelent problémát – ezek felszínbolygatás és az annak eredményeként létrejövő erózió keresztül elsősorban a pannon sziklagyepet (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) veszélyeztetik.
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	L	5	A bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) terjedése által a bokorerdő mozaikok pannon sziklagyep (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) foltjait, a pannon molyhos tölgyeseket (91H0*), a pannon cseres tölgyeseket (91M0) és a szubpannon sztyeppéket (6240*) veszélyezteti. A magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése a (6510) Sík- és dombvidéki kaszálórét (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>), valamint a (6440*) <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei élőhelyeket veszélyezteti.
K02.01	Fajösszetétel változás, szukcesszió	M	10	A vegetáció szerkezetének megváltozása, avarosodás és cserjésedés által a szubpannon sztyeppéket (6240*), a jelölőnek javasolt <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjeit (6440*) és meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210), valamint a faj szintű értékek közül a vérfű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) és a lápi tarkalepke (<i>Euphydryas aurinia</i>) állományait veszélyezteti.

K04.05	Növényevők általi károkozás (vadrágás is)	L	10	A növényzet fizikai károsításán keresztül a bokorerdő mozaikok pannon sziklagyep (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>) (6190) foltjait veszélyezteti.
<i>A területre kívülről ható veszélyeztető tényezők</i>				
M01.02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés	M	5	Az élőhelyek mikroklímájának megváltoztatásán keresztül a szubmontán bükkösök (9130), a <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150), valamint a pannon gyertyános-tölgyes (91G0*) élőhelyeket, továbbá a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) és a lápi tarkalepke (<i>Euphydryas aurinia</i>) állományokat veszélyezteti.
E03.01	Háztartás hulladék	L	1	Különféle degradációs hatásokon keresztül a szőlőhegyek térségében a jelölőnek javasolt meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210) és a pannon molyhos tölgyeseket (91H0*) élőhelyeket veszélyezteti.
E01.01	Folyamatos városiasodás	L	10	A településekkel érintkező határterületek folyamatos terhelése tapasztalható, hosszú távon valamennyi jelölő élőhely és faj természetvédelmi helyzetére kedvezőtlen hatású.
E 01.03	Diszperz (tanyasias) emberi jelenlét	L	10	Az egykori zártkertek, szőlőhegyek területével határosan tapasztalható, hosszú távon valamennyi jelölő élőhely és faj természetvédelmi helyzetére kedvezőtlen hatású.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Fő célkitűzések:

- A jelölő erdei élőhelyeken a természetszerű felújítások elősegítése, az ezeket akadályozó, nehezítő vagy akár lehetetlenné tevő hatások – közöttük az élőhely vadeltartó képességét meghaladó nagyvadállomány kedvezőtlen hatásának – elhárítása.
- A sekély és igen sekély talajú erdőkben – pannon molyhos tölgyesekben (91H0*), szubmontán és montán bükkösökben (9130), valamint a *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150) - a fahasználat (egészségügyi termelés is) minimalizálása, egyes részterületeken elhagyása.
- A területen a jelölő (gazdasági jelentőségű) erdei élőhelyek – típusonként külön vizsgált – korosztályszerkezete esetében az idős állományok (80 év fölött) legalább 20%-os arányának biztosítása, továbbá a fekvő- és álló holt fa mennyiségének növelése.
- Az őshonos fafajokból álló erdőkben a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok bevezetése.
- A pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0*), a pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (91G0*), valamint a pannon cseres-tölgyesek (91M0) élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása és fejlesztése, különösen az élőhelyek faállomány-szerkezetének térbeli és korosztálybeli tagolásával, idős állományrészek, faegyedek fenntartásával, valamint a holt faanyag mennyiségének növelésével.
- A sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510) területén – a jelölő magyar tarsza (*Isophya costata*) előfordulása esetén – a kaszálási időpont és mód fajvédelmi szempontok szerinti végrehajtása.

További célkitűzések:

- A területen található feketefenyő elegyes molyhos tölgyes erdőállományok természetes átalakulási folyamatai érvényesüljenek.
- A gyepek élőhelytípusok fokozódó cserjésedésének megakadályozása cserjeirtással és – amennyiben a hatályos jogszabályok lehetővé teszik – a gyepterületek extenzív legeltetésével.
- A területen, elsősorban a xilofág rovarfajok (nagy hőscincér, szarvasbogár, kék pattanóbogár, gyászscincér, skarlátbogár) állományainak fennmaradása érdekében, a csúcshártya faegyedek, odvas fák kímélete szükséges.

A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

3.2. Kezelési javaslatok

Az előírások megfogalmazása a Natura 2000 terület kijelölésének alapját szolgáló élőhelyek és fajok védelmi és állomány-megerősítési szempontjainak, valamint a gazdálkodói érdekeknek az együttes figyelembevételével történt.

A javaslatok rendszere a kezelési egységekhez kapcsolt. A kezelési egységek élőhelyi alapon, aktuális Á-NÉR (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) térkép feltjaitól kötötten kerültek meghatározásra. Ez utóbbi zömmel művelési ág szerinti azonosságot is jelent. Azok az élőhelyfoltok, melyekhez azonos kezelési javaslatok rendelendők egy kezelési egységbe kerültek. Ez gyepek esetében 3, erdők esetében 3, szántók esetében 1 kezelési egység meghatározását jelenti. A tervezés alapjaként kezelt élőhelyfoltokat kölcsönösen megfeleltettük a helyrajzi nyilvántartással és a MePAR-blokkrendszerrel. Az egyes kezelési egységekhez tartozó helyrajzi számok listáját és MePAR-blokk kódokat a 3.2.5. b. pont táblázata, a helyrajzi szám szintű keresést biztosító részletes táblázatot az elektronikus melléklet tartalmazza.

Az élőhelytérkép azon antropogén élőhelyként megjelölt részterületeit, melyeken a fenntartási terv témájába tartozó gazdálkodás nem folyik, külön kezelési egységbe nem soroltuk be. Ezek területén az általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések betartása szükséges.

A kezelési egységekhez kötött intézkedések két szinten kerültek meghatározásra. (1) A jogszabályban megadott módon, kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési előírás-javaslatok közé csak olyan intézkedések kerültek, melyeket – művelési ágtól függően – a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, az érvényben lévő erdőterv rendelet, a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), vagy a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmaz. (2) A támogatási rendszerbe illeszthető speciális kezelési módok és előírás-javaslatok közé kerültek a természetvédelmi célkitűzéseket kiemelt mértékben szolgáló, önkéntes vállalkozáson alapuló, támogatással járó előírás-javaslatok.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján jelen fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalkozás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések

A jelen fenntartási terv céljainak elérését nem veszélyeztető, jogszerű, ill. jogerősen engedélyezett tevékenység korlátozás nélkül folytatható.

A tervezési területen olyan beruházás, mely a terület védelmi céljainak a megvalósítását akadályozza nem végezhető.

Ipari, mezőgazdasági, szolgáltatási tevékenység végzéséhez szükséges telep létesítésének engedélyezése nem javasolt.

A tervezési területen bányatelek létesítése a tervezési terület magterület besorolása következtében az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény alapján tilos..

Új tervezésű elektromos vezetékek tervezése során előnyben kell részesíteni a földkábelek alkalmazását.

A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizált, vagy burkolttal alakítása nem kívánatos. Kivételt képez a kíméletes erdőgazdálkodás érdekében történő szállítópálya fejlesztése, bővítése.

A tervezési terület szabadon látogatható, de annak gyepterületein közösségi, vagy tömegsport-esemény rendezése, valamint technikai jellegű sporttevékenység (különös tekintettel a crossmotorozásra) folytatása nem kívánatos.

3.2.1.2. Gazdálkodáshoz köthető intézkedések

1. KEZELÉSI EGYSÉG

(a) Kezelési egység kódja: KE1

(b) Kezelési egység meghatározása: Értékes lejtősztyepek, szárazgyepek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

H2×H3a×P2b Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek, köves talajú lejtősztyepek, galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések mozaikja;

H3a×H4×P2b×L1×OC Köves talajú lejtősztyepek, erdőssztyeprétek, felszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok, galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, mész- és melegkedvelő tölgyesek és jellegtelen száraz-felszáraz gyepek mozaikja;

P2b×OC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések és jellegtelen száraz-felszáraz gyepek mozaikja;

P2b×OC×H3a Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, jellegtelen száraz-felszáraz gyepek és köves talajú lejtősztyepek mozaikja;

P45×P2b×H4×H3a Fás legelők, fás kaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek, galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, erdőssztyeprétek, felszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok és köves talajú lejtősztyepek mozaikja;

H3a×OC×P2b Köves talajú lejtősztyepek, jellegtelen száraz-felszáraz gyepek és galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések mozaikja;

OC Jellegtelen száraz-felszáraz gyepek.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6240* Szubpannon sztyeppék;

6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*);

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területek extenzív mezőgazdasági gazdasági hasznosítása javasolt, mivel a természeti értékek fennmaradását lehetővé teszi, illetve biztosítja. A kezelési egységbe tartozó területeken a legeltetés és kaszálás, illetve az ezeket megelőző, kiegészítő cserjeirtás a megfelelő használati mód. Az erdőtervi területen található gyepek azonban mindaddig

cserjeirtással és kaszálással tarthatók fel, amíg a hatályos jogszabályok az erdei legeltetés tilalmát tartalmazzák.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza. Bizonyos önkéntesen vállalható előírás-javaslatok esetén a 2009. évi XXXVII. törvény VI. fejezet (az erdőt károsító hatások elleni védekezés) Védelem a tűz ellen alfejezetében található 65. és 66. § betartása is kötelező.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- Tárcsázás nem megengedett (GY10)
- Gyepszellőztetés nem megengedett (GY12)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás (GY18)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet (GY24)
- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges (GY27)
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórta jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28)
- Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges (GY29)
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32)
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni (GY34)
- Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 állategység/ha (GY 39)
- Villanypásztor használata nem megengedett (GY49)
- Legeltethető állatfaj: juh (GY68)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)
- A fás legelő fainak felújítását a megjelenő újulat megőrzésével, vadak és legelő állatok elleni megvédésével biztosítani kell (GY123)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található élőhelyek fenntartása extenzív legeltetés mellett biztosított, ennek érdekében tettük meg a fenti javaslatokat. A kezelési egység területének egy része cserjésedik, az itt megkezdett cserjeirtásokat a jövőben is javasoljuk folytatni az ajánlásokban szereplő feltételek betartása mellett; ez egyben a fás legelő jellegű területek fenntartásához, illetve kialakításához is ajánlott. Egyes területrészek a gyepekben megtalálható számos orchideafaj jelenléte miatt csak korlátozásokkal legeltethetők. Az erdőtervi területen található gyepek hasznosításának is az extenzív legeltetés lenne a legmegfelelőbb módja, ezt azonban a hatályos jogszabályok nem teszik lehetővé.

2. KEZELÉSI EGYSÉG

(a) Kezelési egység kódja: KE2

(b) Kezelési egység meghatározása: Jellegtelen, vetett kaszálók és legelők (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

OC Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek;

P2b×OC Galagonyás-kökénYES-borókás száraz cserjések és jellegtelen száraz-félszáraz gyepek mozaikja;

H3a×H4×P2b×OC Köves talajú lejtősztyepek, erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok, galagonyás-kökénYES-borókás száraz cserjések és jellegtelen száraz-félszáraz gyepek mozaikja;

RB×P2a×OB Puhafás pionír és jellegtelen erdők, üde cserjések, jellegtelen üde gyepek és magaskórósok mozaikja.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6240* Szubpannon sztyeppék;

6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén lehetőség van az extenzív állattartás háttérének megteremtésére (takarmánytermesztés, legeltetés, teeltetés, stb.).

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza. Bizonyos önkéntesen vállalható előírás-javaslatok esetén a 2009. évi XXXVII. törvény VI. fejezet (az erdőt károsító hatások elleni védekezés) Védelem a tűz ellen alfejezetében található 65. és 66. § betartása is kötelező.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett (GY02)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22)
- A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos-véleménye alapján történhet (GY24)
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell (GY31)
- A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani (GY32)
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha (GY42)
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57)
- A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani (GY99)
- Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani (GY103)
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező (GY105)
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciót és élőhelyfejlesztést nem javasolunk

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a kezelési egységbe eső területek tartamos, fenntartható használatát, és a környező fajgazdag élőhelyek értékeinek hosszútávú megőrzését szolgálják, de egyben lehetővé tesznek egy intenzívebb gazdálkodást, tehermentesítve a magasabb természeti értékkel bíró területeket. A kezelési egységben előforduló magyar tarsza (*Isophya costata*) védelme a faj élőhelyein előforduló taposás csökkentésére vonatkozó javaslatokat

3. KEZELÉSI EGYSÉG

(a) Kezelési egység kódja: KE3

(b) Kezelési egység meghatározása: Franciaperjés kaszálók és mocsárrétek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

B5×B1a Nem zsombékoló magassárrétek és nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások mozaikja;

D34 Mocsárrétek;

E1 Franciaperjés rétek;

S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok;

P2a×OB Üde és nedves cserjések és jellegtelen üde gyepek.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

6440 *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei;

6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó területek és élőhelyek fennmaradását a rendszeres kaszálás biztosítja, melyet legeltetés, főként sarjülegeltetés egészíthet ki.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

A kötelezően betartandó természetvédelmi kezelési földhasználati szabályokat a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet, ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- Felülvetés nem megengedett (GY01)
- Vegyszeres gyomirtás nem megengedett (GY02)
- Kiszántás nem megengedett (GY13)
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14)
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás (GY22)
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező (GY30)
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha (GY42)
- Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható (GY57)
- Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés alapján lehetséges (GY71)
- A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani (GY99)
- Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a

működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani (GY103)

- Éjszakázó helyek, ideiglenes karamok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges (GY117)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a kaszálók fajgazdag élőhelyeinek hosszú távú megőrzését, fenntartását szolgálják. Az ajánlások lehetővé teszik a legeltetést is, ez a legtöbb területrész vonatkozásában a sarjú legeltetését jelenti. A kezelési egységben előforduló magyar tarsza (*Isophya costata*) védelme indokolja a kaszálás időpontjának egyeztetésére és a faj élőhelyein előforduló taposás csökkentésére vonatkozó javaslatokat.

4. KEZELÉSI EGYSÉG

(a) Kezelési egység kódja: KE4

(b) Kezelési egység meghatározása: Szélsőséges termőhelyen élő mész- és melegkedvelő tölgyesek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

M1×L1 Molyhos tölgyes bokorerdők és mész- és melegkedvelő tölgyesek mozaikja;

L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek;

L1×P2b×H4×H3a Mész- és melegkedvelő tölgyesek, galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések, erdőssztyeprétek, fűszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok és köves talajú lejtőssztyepek mozaikja.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel;

6210 Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*);

6240* Szubpannon sztyeppék.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységbe sorolt területeket szélsőséges termőhelyi viszonyok között, ún. határtermőhelyeken álló faállományok borítják, melyek rendkívül sérülékenyek, a gazdasági

hasznosításuk veszélyezteti az itt élő fajok és élőhelyek fennmaradását. A kezelési egységben indokolt a teljes korlátozás bevezetése, az érintetlenség biztosítása, kivéve az inváziós gyomfajok megjelenése esetén azok eltávolítását. A kezelési egységben kisebb területfoltok gyepterületi művelési ágúak.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőterv, továbbá a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

A gyepterületi hasznosítású területfoltokra a művelési ág megváltoztatásáig a kötelezően betartandó előírásokat a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- Rakodó, depónia kialakításának területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09)
- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével (E10)
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E14)
- Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m³/ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása (E21)
- Őshonos fafajú állományok véghasználati során átlagosan 5–20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában (E38)
- A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészleten belül csak kötélpálya, facsúszda, lófogat, állati erővel vont közelítő kerékpár, szán vagy a rakomány emelve történő közelítésére alkalmas más eszköz használata (E42)
- Talajvédelmi rendeltetésű és felnyíló (erdőssztyepp jellegű) erdők esetében a felújítás során a tájhoz fűződő fajok tuskó- és gyökérsarj eredetű újulatának megőrzése. (E61)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- A természetvédelmi szempontból értékes gyepterületekkel érintkező állományok esetében a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett szélességben erdőszegély kialakítása (E78)

- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében időbeli korlátozás alkalmazása (E80)
- Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett. (E81)
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E85)
- Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével (E94)
- A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével (E95)
- A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető (VA03)

A jelenleg gyep hasznosítású illetve művelési ágú területrészekre a KE1 kezelési egységben megfogalmazott előírás-javaslatok is érvényesítendőek.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0*) élőhely-kategóriákba sorolt erdők védelme érdekében kerültek megfogalmazásra, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek hosszú távú fenntartását szolgálják. Kis gazdasági jelentőségű, többségükben igen meredek területeken kialakult, ugyanakkor rendkívül sérülékeny, nehezen megújuló, de kimagasló természetvédelmi értékkel bíró élőhelyek. Az érintett erdők elsődlegesen védelmi rendeltetésűek, a fahasználat kizárólag a védelmi rendeltetésnek történő megfelelés érdekében, annak elősegítése céljából történhet. A fahasználat minimalizálása, egyes területeken pedig teljes elhagyása szükséges. A kezelési egységben található faállományok mesterségesen nem újíthatók fel, természetes felújulásuk is igen hosszú, évtizedeket igénybe vevő folyamat. A hasznosítással járó beavatkozások a terület igen gazdag és ugyanakkor értékes lágyszárú növényzetét, talaját veszélyeztetnék, ezért kerülendőek. A többségükben igen meredek lejtőviszonyok között élő állományok szerepe a talaj védelmében is meghatározó, ez is indokolja háborítatlanságuk biztosítását. Több közösségi jelentőségű, odvas, holt fa jelenlétét igénylő rovarfaj lokális állománya indokolja az egészségügyi termelések mellőzését is [pl.: nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*)]. Az igen sérülékeny élőhelyen kerülendő a nagyvadállomány koncentrálása, ezért szerepel a szóró, vadetető létesítésének tilalmára vonatkozó javaslat.

5. KEZELÉSI EGYSÉG

(a) Kezelési egység kódja: KE5

(b) Kezelési egység meghatározása: Változatos, kedvezőbb termőhelyi körülmények között kialakult természetes és természetközeli cseres-tölgyesek, illetve gyepek beerdősülésével kialakult faállományok (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

L1 Mész- és melegkedvelő tölgyesek;

L1×L2a Mész- és melegkedvelő tölgyesek és cseres-kocsánytalan tölgyesek mozaikja;

L1×RC Mész- és melegkedvelő tölgyesek és őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők mozaikja;

L1×S4 Mész- és melegkedvelő tölgyesek és erdei- és feketefenyvesek mozaikja;

L2a Cseres-kocsánytalan tölgyesek;

L2a×P8×RC Cseres-kocsánytalan tölgyesek, vágásterületek és őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők mozaikja;

L2a×RC Cseres-kocsánytalan tölgyesek és őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők mozaikja;

L2a×RC×S4 Cseres-kocsánytalan tölgyesek, őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők, erdei- és feketefenyvesek;

P2b×OC Galagonyás-kökénYES-borókás száraz cserjések és jellegtelen száraz-félszáraz gyepek mozaikja;

S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok.

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel;

91M0 Pannon cseres-tölgyesek.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokat javasoltak folytatni az itt előforduló – jelenlegi állapotukban is magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok fennmaradása érdekében. A jelenleg homogén korösszetételű erdőállományok esetében a gazdálkodás során javasolt a mozaikosan változatos koreloszlás, ezáltal változatos térszerkezet kialakítása, így egyszerre biztosítható az erdőállományok magasabb hozama, jobb egészségi állapota és állékonysága, valamint fajgazdagsága is. Az spontán erdősüléssel keletkezett, ezidáig nem erdőtervezett faállományok erdőtervezése, és az Országos Erdőállomány Adattárban történő rögzítése, valamint művelési águk gyepről erdőre történő megváltoztatása indokolt.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőterv, továbbá a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

A gyepek hasznosítású területfoltokra a művelési ág megváltoztatásáig a kötelezően betartandó előírásokat a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökzöld vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- Rakodó, depónia kialakításának szigorú területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09)
- Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E13)
- Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé - a díszes tarkalepke védelmében - legalább 10 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E14)
- A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása (E16)
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése (E33)
- Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolások közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni. (E35)
- Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában (E38)
- A mikroélőhelyek fenntartása (E39)
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57)
- A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: életciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- A hagyasfák, hagyasfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E85)
- A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítás sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani. (VA02)

A jelenleg gyeppé hasznosítású illetve művelési ágú területszervekre a következő előírási javaslatok érvényesítendőek:

- Cserjeirtás nem megengedett (GY17)
- Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani (GY21)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő, változatos erdei élőhelyek és az ott előforduló védett, fokozottan védett növény- és állatfajok megőrzése érdekében kerültek meghatározásra. A kezelési egység területén többségében értékes, természetközeli fajkészletű és jó természetességi állapotú erdőállományok találhatók, melyek kíméletes használata esetén a közösségi jelentőségű élőhelyek, valamint a védett, fokozottan védett fajok fennmaradása biztosított. A gazdasági hasznosítás során kíméletes, az élőhely talajára, lágyszárú növényzetére és állatvilágára a lehetőség szerinti legkisebb károsító hatást kifejtő módszereket kell alkalmazni, illetve a gazdálkodás térbeli és időbeli rendjének meghatározása során az élőhely értékeire, azok fenntartására figyelemmel kell lenni. A felújítógátások során szükséges a megfelelő méretű mikroélőhelyek háborítatlan visszahagyása, hogy ezekből az élőhely a teljes területen helyre tudjon állni a fiatal erdő növekedése során, fajkészlete ezekből visszatelepülhessen. A területen élő védett, fokozottan védett illetve közösségi jelentőségű állatfajok fennmaradása érdekében szükséges a megfelelő mennyiségű odvas illetve holt fa visszahagyása [pl.: nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), gyászscincér (*Morimus funereus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), pisze denevér (*Barbastella barbastellus*), stb.]. A kisebb területfoltokon jelenlévő akác továbbterjedését javasoljuk megakadályozni. Javasoljuk elősegíteni a telepített erdei- és feketefenyvesek spontán átalakulását őshonos fajokból álló állományokká. A nagyvadállomány megfelelő szintjének tartása illetve beállítása fontos tényezője a közösségi jelentőségű élőhelyek hosszú távú fenntartásának, ezért szerepel a javaslatok között az erre vonatkozó is.

6. KEZELÉSI EGYSÉG

(a) Kezelési egység kódja: KE6

(b) Kezelési egység meghatározása: Patak völgyeket kísérő gyertyános-tölgyesek és bükkösök, sziklai bükkösök törmeléklejtő-erdők (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

K5×K2 Bükkösök és gyertyános-kocsánytalan tölgyesek mozaikja;

K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek;

K2×RC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek és őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők mozaikja;

K2×S4 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek és erdei- és feketefenyvesek mozaikja;

LY2 Törmeléklejtő-erdők;

LY4 Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők;

LY2×S4 Törmeléklejtő-erdők és Ültetett erdei- és feketefenyvesek mozaikja;

LY4×S4 Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők és Ültetett erdei- és feketefenyvesek mozaikja

Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulusszal*;

9150 *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön

9180* Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion* erdői;
9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a kíméletes, folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok javasoltak az itt előforduló – jelenlegi állapotukban igen magas természeti értéket képviselő – élőhelyek és fajok fennmaradása érdekében. A gazdálkodás során elsődleges szempont az erdőállományok természetességének javítása, és ezen keresztül hosszú távú fenntarthatóságának biztosítása. A kezelési egységben található élőhelyek a klímaváltozás miatt kiemelten veszélyeztetettek, fennmaradásuk érdekében szükséges a folyamatos erdőborítás, sziklai élőhelyek, törmeléklejtők esetében a teljes bolygatatlanság biztosítása. Az élőhelyek fajgazdagságának fenntartása érdekében az álló- és fekvő holt fa arányát javasoljuk növelni, a gazdálkodás során pedig kiemelt figyelmet kell fordítani a talaj védelmére.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az erdőtervezett erdőrészekre vonatkozó kötelező érvényű előírásokat a körzeti erdőterv, továbbá a 2009. évi XXXVII. törvény (az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról), ill. a 1996. évi LIII. törvény (a természet védelméről) tartalmazza.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örökerdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés. (E03)
- Rakodó, depónia kialakításának szigorú területi korlátozása (a közösségi jelentőségű élőhelyekre, illetve fajokra történő esetleges káros hatások miatt) (E08)
- A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével (E09)
- Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével (E10)
- Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel). (E13)
- A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m³/ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása (E16)
- Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése (E33)
- Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni. (E35)
- Őshonos fafajú állományok véghasználata során átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában (E38)
- A mikroélőhelyek fenntartása (E39)
- Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása (E57)

- A környező gyepterületek védelme érdekében az idegenhonos fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69)
- Kórokozók és kártevők elleni vegyszeres védekezés kizárólag indokolt esetben (pl. lakott terület közelében, közegészségügyi okokból, esetleg felújítás alatt álló erdőterületeken, magtermő állományokban) történő elvégzése (E74)
- Kártevők elleni védekezésnél kímélő technológiák és célirányos kijuttatás (területi lokalizáció, időszak megválasztása: élekciklushoz kötött kijuttatás) alkalmazása. (E75)
- Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett. (E81)
- A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig (E85)
- Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével (E94)
- A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. A kerítéseket legkésőbb az utolsó tisztítási munka elvégzését követő egy éven belül le kell bontani. (VA02)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tervezési terület kiemelkedő értékét jelentő, változatos erdei élőhelyek és az ott előforduló védett, fokozottan védett növény- és állatfajok megőrzése érdekében kerültek meghatározásra. A kezelési egység területén többségében értékes, természetközeli fajkészletű és jó természetességi állapotú erdőállományok találhatók, melyek kíméletes használata esetén a közösségi jelentőségű élőhelyek, valamint a védett, fokozottan védett fajok fennmaradása biztosított. Ugyanakkor kiemelt jelentőségű a folyamatos erdőborítás, a változatos kor- és fafajösszetétel, ezen keresztül a változatos térszerkezet biztosítása. A gazdasági hasznosítás során kíméletes, az élőhely talajára, lágyszárú növényzetére és állatvilágára a lehetőség szerinti legkisebb károsító hatást kifejtő módszereket kell alkalmazni, illetve a gazdálkodás térbeli és időbeli rendjének meghatározása során az élőhely értékeire, azok fenntartására figyelemmel kell lenni. Egyes állományokban indokolt lehet a teljes érintetlenség biztosítása. A területen élő védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű állatfajok [pl.: nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*), gyászcsincér (*Morimus funereus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) stb.] fennmaradása érdekében szükséges a megfelelő mennyiségű odvas, illetve holt fa visszahagyása.

7. KEZELÉSI EGYSÉG

(a) Kezelési egység kódja: KE7

(b) Kezelési egység meghatározása: Művelt szántóterületek, gyümölcsösök (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

T1 Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák;

T78 Intenzív és extenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények;

T2 Évelő, nagyüzemi szántóföldi kultúrák;

T78×P2b×OC Intenzív és extenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények, galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések és jellegtelen száraz-félszáraz gyepek mozaikja.

Érintett Natura 2000 élőhelyek: Nincs érintett Natura 2000-es élőhely.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységben szántóföldi művelés, illetve gyümölcsstermesztés folyik, mely nem veszélyezteti a közösségi jelentőségű fajokat és élőhelyeket. Művelési ág megváltoztatása szántóból gyepre támogatható. A szántóföldi művelés során szükséges a szomszédos élőhelyeken előforduló jelölő fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vétele.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Jelenleg nincsenek érvényben Natura 2000 területen található szántókra vonatkozó kötelező előírások.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

- A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni (SZ09)
- A parcella szélein legalább 6 m széles növényvédő szer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni (SZ15)
- Természetbarát gyepesítés, termőhelytől függően üde rét vagy száraz gyepek kialakulásának elősegítése. Tájidegen magkeverék használata tilos, csak a termőhelyre jellemző őshonos fajok vethetők (SZ67)

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok azt szolgálják, hogy a zárványként értékesebb élőhelyek közé ékelődő, intenzívebben kezelt területeken folyó gazdálkodás a lehető legkisebb mértékben veszélyeztesse a környező élőhelyek életközösségeit.

8. KEZELÉSI EGYSÉG

(a) Kezelési egység kódja: KE8

(b) Kezelési egység meghatározása: Utak, építmények, roncsolt területek (elhelyezkedését ld. 3.2.5.a térképen).

(c) Kezelési egység megfeleltetése:

Érintett ÁNÉR élőhelyek:

S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok;

U4 Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók;

U8 Folyóvizek;

U11 Út- és vasúthálózat;

U6×P2b×OC Nyitott bányafelületek, galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések és jellegtelen száraz-félszáraz gyepek mozaikja;

P2b×OC Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések és jellegtelen száraz-félszáraz gyepek mozaikja.

Érintett Natura 2000 élőhelyek: Nincs érintett élőhely.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

Kötelezően betartandó előírások:

Az általános részben megtalálhatókon túl további kötelezően betartandó előírások nincsenek.

Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Az általános részben megfogalmazottakon túl további javaslatokat nem tettünk.

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területén élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatot nem teszünk.

(g) Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok – az általános részben foglaltakon túl – nem kerültek megfogalmazásra.

(h) Kezelési javaslatok indoklása:

Kezelési javaslatok nem kerültek megfogalmazásra.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Élőhelyrekonstrukcióra nem teszünk javaslatot. Az erdők hasznosítása során a folyamatos erdőborítást biztosító módszerek mind nagyobb arányban történő alkalmazásával jelentősen növelhető lenne az erdőállomány fajgazdagsága, természetessége és természeti értéke, valamint a Natura 2000-es jelölő élőhelyek állapota.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Magyar tarsza (*Isophya costata*)

Kaszálással fenntartott élőhelyein a kaszálást – legalább az adott parcella kétszikű növényfajokban leginkább gazdag 1/3-án – július közepénél később kell elvégezni. Élőhelyein a taposást minimálisra kell csökkenteni.

Nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), gyászscincér (*Morimus funereus*)

A fajok állományainak védelmét a vegyes korú erdőrészek fenntartása, tarvágások mellőzése, idős faegyedek kímélete, sérült és kidőlt fák helyszínen hagyása biztosíthatja.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

A faj elsősorban üde gyepekhez kötődik, ezért állományait főképp az élőhelyének vízellátottságát, növényzetszerkezetét befolyásoló hatások (lecsapolás, kiszáritás, intenzív gazdálkodás, intenzív területkezelés) veszélyeztetik – fajvédelmi szempontból ezek elkerülendők.

Vérfü hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

A faj előfordulási helyein a kaszálás időpontját a faj fenológiájához szükséges igazítani. Ez a vegetáció természetes vertikális szerkezetének – legalább mozaikosan – nyár végéig történő fenntartását, a vérfü előfordulásokon a tápnövény virágzásának biztosítását jelenti.

Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)

A faj előfordulási helyein kerülni kell a túlzott mértékű legeltetést, valamint meg kell akadályozni a becserjésedést és a bárminemű taposást.

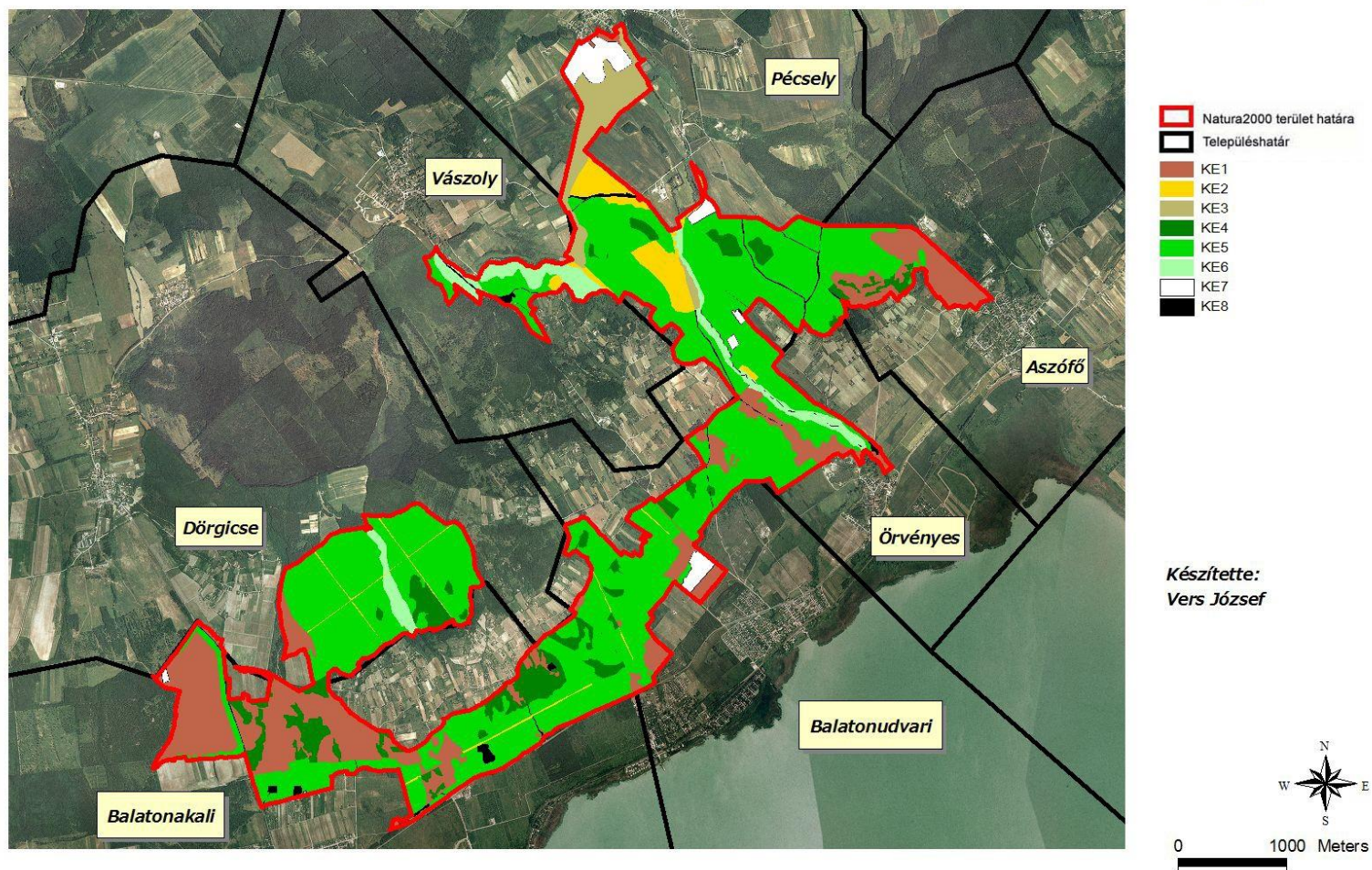
3.2.4. Kutatás, monitorozás

A közösségi jelentőségű élőhelytípusok Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) alapján végzett monitorozása javasolt (jelölő élőhelyek kiterjedésének monitorozása tízévente ismételt élőhelytérképezéssel). Indokolt volna a jelölő [magyar tarsza (*Isophya costata*), nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), szarvasbogár (*Lucanus cervus*), gyászscincér (*Morimus funereus*), nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), vérfü hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)] fajok állományméretének rendszeres nyomon követése – 3–6 éves gyakorisággal, a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) mintavételi módszertana szerint. A tervezési területhez tartozó új mintavételi hely felvételét az országos monitorozó program mintavételi helyei közé nem javasoljuk.

3.2.5. *Mellékletek*

3.2.5.a. A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

3.2.5.a. Az Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
A tervezési terület kezelési egységeinek térképe

3.2.5. b. A kezelési egységekhez kötött intézkedések hrsz és MePAR megfeleltetése

Kezelési egység	Érintett ingatlanok (hrsz.)	Érintett MEPAR-blokkok
KE1	Aszófő 044/5; 044/6; 044/9; 044/11; 044/12; 044/13; 046/14; 046/16; 046/17; Balatonakali 068; 070/2; 070/10; 073/1; 073/2; 075/1; 075/2; 078/1; 078/5; 078/6; 078/7; 091; 092; 096; 099/1; 0102; 0103; 0105/1; 0106/4; 106/4; Balatonudvari 022; 024/2; 051/11; 051/12; 051/26; 051/8-10; 060/6; 063/25-29; 063/30; 063/31; 076/2-10; Dörgicse 0120; Örvényes 032; 036/1; 039; 050; Pécsely 0116/4; 0116/5	X12U0-1-12; X2EM0-7-12; X32U0-3-12; X3TDW-A-12; X42U0-4-12; X50E0-N-12; X5VTW-V-12; X7FTW-J-12; X8EM0-E-12; X8LE0-D-12; X8UM0-U-12; X96E0-1-12; X9A10-Q-12; XCEM0-J-12; XEJ10-3-12; XF2TT-8-12; XH8TW-L-12; XJQ0W-9-12; XLJ0W-5-12; XPVTQ-8-12; XPX0Q-H-12; XPY6Q-Q-12; XR7LT-J-12; XU2TT-M-12; XU7LT-L-12; XVJ10-J-12; XVK70-R-12; XVNU0-H-12; XVQ10-Q-12; XVR70-Y-12; XVTE0-7-12; XVUM0-F-12; XY0DT-9-12
KE2	Balatonakali 016/7; 094; 0103; 0105/1; Balatonudvari 051/4; 063/3; Dörgicse 0106; 0108; Pécsely 0127; 0128; 0130/1; 0137; 0163/4; 0165/3; 0165/4; Vászoly 030; 032; 055/8; 055/9; 056; 057; 058	X2A0W-D-12; X2EM0-7-12; X78TW-A-12; XE1LT-Y-12; XF6DT-Y-12; XJQ0W-9-12; XKMRJ-M-12; XL6KJ-1-12; XL8YJ-H-12; XTQ0T-F-12; XTULT-6-12; XU6DT-C-12; XVR70-Y-12; XY0DT-9-12
KE3	Pécsely 0113/2; 0113/3; 0116/3; 0116/7; 0119; 0120; 0122; 0137; 0142; 0147; 0163/4; Vászoly 032; 056; 057	XJX0T-D-12; XKMRJ-M-12; XXR6T-U-12
KE4	Aszófő 046/15; 046/16; 046/17; Balatonakali 075/1; 078/5; 078/6; 078/7; 092; 096; 099/1; 0103; 0106/4; 0106/7; Balatonudvari 022; 024/2; 024/3; 060/7; 063/13-18; Dörgicse 0106; 0108; Örvényes 051; Pécsely 0128; 0132; 0172; 0176	X2A0W-D-12; X2EM0-7-12; X42U0-4-12; X5VTW-V-12; X8UM0-U-12; XJ570-1-12; XPVTQ-8-12; XPY6Q-Q-12; XTQ0T-F-12; XTULT-6-12; XU1LT-D-12; XU2TT-M-12; XU7LT-L-12; XVJ10-J-12; XVR70-Y-12; XVTE0-7-12; XVUM0-F-12; XXMLT-4-12
KE5	Aszófő 044/2; 044/5; 044/6; 044/11; 044/12; 044/13; 046/16; Balatonakali 016/7; 070/2; 073/1; 073/2; 078/8; 091; 092; 094; 096; 099/1; 068; 0102; 0103; 0105/1; 0106/4; 0106/7; 107/2; 0107/3; 107/4; 108/1; Balatonudvari 022; 024/2; 024/3; 051/5-7; 051/7; 051/24; 060/6; 060/7; 063/3; 063/4-29; 076/4-10; Dörgicse 0106; 0108; 0120; Örvényes 032; 036/1; 039; 050; 051; Pécsely 0124; 0128; 0129; 0132; 0163/5; 0165/4;	X2A0W-D-12; X2EM0-7-12; X3TDW-A-12; X42U0-4-12; X77LW-3-12; X78TW-A-12; X7FTW-J-12; X8EM0-E-12; X8UM0-U-12; XF2TT-8-12; XH8TW-L-12; XJ570-1-12; XJQ0W-9-12; XL8YJ-H-12; XPVTQ-8-12; XTQ0T-F-12; XTQ0T-F-12; XTULT-6-12; XU1LT-D-12; XU7LT-L-12; XVJ10-J-12; XVR70-Y-12;

	0169/1; 0169/2; 0172; 0173/1; 0173/2; 0176; 0179/1; 0179/2; Vászoly 055/8; 064/2; 066; 079/2	XVTE0-7-12; XXMLT-4-12; XXNTT-C-12; XY0DT-9-12
KE6	Dörgicse 0106; 0108; Örvényes 036/1; 039; Pécsely 0163/4; 0163/5; 0165/3; 0165/4; Vászoly 055/8; 055/9; 056; 079/2; 082	X2A0W-D-12; XL7RJ-8-12; XL8YJ-H-12; XTULT-6-12; XXMLT-4-12; XY0DT-9-12
KE7	Balatonakali 070/1; 075/1; 075/2; 076; 078/5; 078/8; Balatonudvari 051/14-23; 051/26; Pécsely 0113/4; 0116/3; 0116/4; 0165/4; 0168	X3TDW-A-12; X5VTW-V-12; X77LW-3-12; X8EM0-E-12; XDTDT-J-12; XJX0T-D-12; XLJ0W-5-12; XLVTW-A-12; XXY6T-2-12; XY2TT-R-12
KE8	Balatonakali 0103; 0104; 0105/1; 0106/3; 0106/4; 072; 078/8; 080; 091; 093; 096; 79/1; Balatonudvari 023; Örvényes 035/4; 037; 039; Pécsely 0125; 0136; 0137; 0164; 0165/4; 0171; 0175; 0177; 0178; Vászoly 049; 062; 064/1; 064/2	X12U0-1-12; X3TDW-A-12; X42U0-4-12; X77LW-3-12; X7FTW-J-12; X8UM0-U-12; XL7RJ-8-12; XL8YJ-H-12; XTQ0T-F-12; XTULT-6-12; XU1LT-D-12; XVR70-Y-12; XVTE0-7-12; XXMLT-4-12; XY0DT-9-12

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a HUBF20016 Öreg-hegyi riviéra kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területéhez tartozik, így fenntartásával kapcsolatban alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A tervezési terület 71,7 %-a (866,12 ha) országosan védett, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park része.

A tervezési területet országos ökológiai hálózat magterületi övezetét 95,3 %-ban, puffterület övezetét 4,5 %-ban, ökológiai folyosó övezetét 0,2 %-ban érinti (összesen 100,0 %-ban).

A tervezési területen előforduló védett fajok és természeti értékek alapján vonatkozik a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

A terület erdeinek zömmel vágásos és átalakító üzemmódú, természetvédelmi és talajvédelmi rendeltetésű erdő – közel 50%-ban állami tulajdonban (gazdálkodó: Bakonyerdő Zrt. Balatonfüredi Erdészete).

A gyepterületek jelentős részén aktuálisan nem folyik gazdálkodás, a mezőgazdasági tevékenységgel érintett gyepek közül a tervezési terület dél-nyugati részén kiterjedtebb juhlegeltetés, a medencebelső jellegű, mélyebb fekvésű üde gyepeken gépi kaszálás folyik.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

A tervezési területen az egyszerűsített területalapú támogatásra (SAPS) kijelöltek között – a 269/2007 sz. Kormány rendelet betartása mellett – a következő MePAR-blokkok területére eső földrészletek szerepelnek támogatható területként: XTULT-6-12; XJQ0W-9-12; XLJ0W-5-12; X3TDW-A-12; XH8TW-L-12; X5VTW-V-12; XPY6Q-Q-12; X77LW-3-12; XPX0Q-H-12; XPVTQ-8-12; XVJ10-J-12; XVK70-R-12; XVUM0-F-12; XVTE0-7-12; XVNU0-H-12; XVQ10-Q-12; XVR70-Y-12; XCEM0-J-12; X50E0-N-12; XJ570-1-12; X32U0-3-12; X8EM0-E-12; X2EM0-7-12; X9A10-Q-12; X96E0-1-12; X12U0-1-12; XY2TT-R-12; XXY6T-2-12; XXMLT-4-12; XDTDT-J-12; XE1LT-Y-12; XXR6T-U-12; XU1LT-D-12; XU7LT-L-12; XU2TT-M-12; XF2TT-8-12; XYA0T-7-12; XTQ0T-F-12; XF6DT-Y-12; XKMRJ-M-12; XU6DT-C-12; XL6KJ-1-12 [feltételek a 22/2013. (IV. 8.) és a 23/2013. (IV. 9.) VM rendeletekben].

Jelen támogatási időszakban a „VP4-12.1.1-16. - Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” című ill. a „VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések” című források elérhetők.

A tervezési terület gyepterületein az agrár-környezetgazdálkodási támogatás horizontális célprogramjai, valamint egyes részterületeken a kedvezőtlen adottságú területek (KAT 20) után járó támogatások igénybe vehetők [61/2009. (V. 14.) FVM rendelet].

A Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz erdő-környezetvédelmi kifizetések pályázhatók 2017. február 16. napjától 2019. február 15. napjáig a (VP4-15.1.1-17 azonosító jelű) felhívás keretében.

„VP4-4.4.1-16. - Élőhelyfejlesztési célú nem termelő beruházások” című felhívásra 2018. 07.31-ig nyújtható be támogatási igény.

„VP5- 8.5.1.-16 - Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások” című keretre 2019. február 28-ig nyújtható be támogatási igény.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

A Natura 2000 terület természeti értékeinek megőrzése és fejlesztése a fennálló támogatási rendszerek használatával, ill. azok egyes elemeinek bővítésével biztosítható. A tervezési területen a fenntartási terv célkitűzéseinek elérése érdekében a támogatások igénybevételi szintjének növelése szükséges, de az élőhelyek jellegéből adódóan ennek esetleges elmaradása sem veszélyezteteti alapvetően a terület jelölő értékeinek fennmaradását.

Gyepek esetében a területalapú támogatáson túl az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok extenzív gyepgazdálkodás vagy ökológiai gyepgazdálkodás célprogramjainak lehetőségeit is javasolt igénybe venni, zonális, ill. Magas Természeti Értékű Területek programok kialakítása nem szükséges.

A tervezési terület erdőtervezett, magántulajdonban lévő erdőterületein javasolt a VP4-12.2.1-16 - Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések igénybevétele.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területen KEHOP/KEOP, LIFE+/LIFE, ROP vagy Interreg pályázatok megvalósítása nem folyik.

3.3.3. Egyéb

A fenntartási terv megvalósításához egyéb eszköz (állami tulajdonú terület haszonbérbe adása, közmunka program, önkéntesek stb.) bevonása nem szükséges.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A kötelező, illetve javasolt kommunikációs eszközök közül a honlap, a hirdetmény, a levélbeli megkeresés, valamint a fórum eszközöket használtuk. Az állami erdőgazdálkodó, és több magángazdálkodó is aktívan élt a nyílt tervezés nyújtotta lehetőségekkel.

Alkalmazott kommunikációs eszközök	Időpont	Levelek/hirdetmények/résztevők száma	Címzettek	Igazolás típusa
Honlap	2016.05.17.	1 db honlap	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyonkezelők, területhasználók, lakosság, civil szervezetek, érdeklődők	http://bfnp.hu/hu/oreg-hegyi-riviera
E-mail	2016.05.21.	1 levél	gazdálkodók	visszaigazolás, elküldött e-mail
E-mail	2016.05.21.	2 levél	civil szervezetek	visszaigazolás, elküldött e-mail
E-mail	2016.05.17.	10 levél	hatóságok, államigazgatási szervek	visszaigazolás, hivatalos vélemény VE/UT/NS/A/460/1/2016 VE-V/001/975-2/2016 KTF-11436/2016,3592 VEG/001/03208-2/2016 10.088/2/2016

Alkalmazott kommunikációs eszközök	Időpont	Levelek/ hirdetések/ résztvevők száma	Címzettek	Igazolás típusa
Önkormányzati közzététel	2016.05.19.-06.01.	7 hirdetés	önkormányzat, gazdálkodók, tulajdonosok, vagyonkezelők, területhasználók, lakosság	önkormányzati igazolások, térítvény 401/119-1/2016 5/517/2016 201/291-1/2016 301/158-1/2016 4/24-11/2016
Lakossági és gazdafórum	2016.05.31.	8 résztvevő	gazdálkodók, tulajdonosok, vagyonkezelők, területhasználók, lakosság	jelenléti ív és emlékeztető
Levél	2016.05.21.	10 levél	gazdálkodók	feladóvény
Levél	2016.05.21.	2 levél	civil szervezetek	feladóvény

Terepbejárásra gazdálkodói igény hiányában nem került sor.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Ld. 3.4.1. és 3.4.3. táblázatokban.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Az egyeztetési folyamatban 6 szervezet vett részt, közülük 5 tett érdemi észrevételt. Az érdemi észrevételek mindegyikét figyelembe vettük, a szükséges módosításokat megtettük. A módosítások a fenntartási terv lényegi elemeit (kezelési egységek kialakítása, intézkedési javaslatokkal kapcsolatos stratégiák, konkrét intézkedési javaslatok) kis mértékben sem érintették.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
<i>Hatóságok, államigazgatási szervek</i>			
Balatonfüredi Járási Hivatal Járási Építésügyi Hivatala	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
KH Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	Az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 2. számú melléklete tartalmazza a körzeti erdőtervek készítésének 2020. december 31-ig szóló ütemtervét, a Balatonfüredi Erdőtervezési Körzet esetében ez a dátum 2015. A Balatonfüredi Erdőtervezési Körzet erdőtervének készítése „A földművelésügyi miniszter 45/2015. (VII. 28.) FM rendelete a 2015. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az erdőgazdálkodás tartamosságát és fejlesztését szolgáló körzeti erdőtervezési keretértékekről” lezárult. A Körzetterv Wisnyowszky Károly igazgató úr engedélyével (NÉBIH Erdészeti Igazgatóság) az Országos Erdőállomány Adattáron átvezetésre került. E terv alapján az erdőterv határozatok ki- adása megkezdődhet. Az új körzeti erdőterv hatálybalépésének ideje 2016. január 1.	Elfogadva.	A szöveget teljes egészében átemeltük a fenntartási tervbe.
	A 3.1. pont kapcsán javasolják, hogy a „folytonos erdőborítást biztosító erdőművelés javasolt” helyett a „folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok javasoltak” megfogalmazás kerüljön.	Elfogadva.	Módosítás megtörtént.
	A további célkitűzések kapcsán megjegyzi, hogy a gyepes élőhelytípusok bizonyos részei erdőtervi területen található, így a legeltetésre vonatkozó javaslatok jogszabályba ütköznek. Ezért az említett részterületeken a legeltetésre megfogalmazott célkitűzés mellőzését kéri.	A legeltetésre vonatkozó megjegyzéssel egyetértünk. Azonban az érintett területek természeti értékei tartósan csak a legeltetéssel tarthatók fenn, ezért annak	Az alábbi szövegváltozat került a tervbe: A gyeplőhelytípusok fokozódó cserjésedésének megakadályozása cserjetermészetű és – amennyiben a hatályos jogszabályok lehetővé teszik – a

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága		szükségszerűségét nem kívánjuk teljes egészében törölni a fenntartási tervből.	gyepterületek extenzív legeltetésével.
	A KE1 és KE2 kezelési egységek kis foltjai erdőtervi területen találhatók, így a legeltetésre vonatkozó javaslatok jogszabályba ütköznek. Ezért az említett részterületeken a legeltetésre tett kezelési javaslatok mellőzését kéri mind a (d), mind az (e), mind a (h) pontnál.	Részben elfogadva.	A (d) pont a következőképp került kiegészítésre: A kezelési egységbe tartozó területeken a legeltetés és kaszálás, illetve az ezeket megelőző, kiegészítő cserjeirtás a megfelelő használati mód. Az erdőtervi területen található gyepek azonban mindaddig cserjeirtással és kaszálással tarthatók fel, amíg a hatályos jogszabályok az erdei legeltetés tilalmát tartalmazzák. Az (e) pont esetében maradt az eredeti verzió. A (h) pontban beszúrára került: Az erdőtervi területen található gyepek hasznosításának is az extenzív legeltetés lenne a legmegfelelőbb módja, ezt azonban a hatályos jogszabályok nem teszik lehetővé.
	A KE1 és KE2 kezelési egységek égetésre tett önkéntesen vállalható előírás-javaslat miatt kéri feltüntetni a 2009. évi XXXVII. törvény VI. fejezet (az erdőt károsító hatások elleni védekezés) Védelem a tűz ellen alfejezet megfelelő paragrafusainak feltüntetését a kötelezően betartandó előírásoknál.	Elfogadva.	Kiegészítés megtörtént.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	A KE4 kezelési egység (d) pontja esetében véleményük szerint az érintett jelölő erdei élőhely védelme általánosságban nem indokolja a faállomány bármilyen használatának kerülését. A tervezése során a Natura 2000 elővizsgálati dokumentációba az alábbiak kerültek: Egészségügyi termelés csak az 5 m ³ /ha molyhos tölgy holtfa visszahagyása mellett végezhető; Fekvő és álló holtfa 5 m ³ / ha mértékig visszahagyandó; A talajfelszín mindennemű károsítása tilos; A terület 5%-os mértékéig hagyásfacsoport kijelölése szükséges; A talajfelszín mindennemű károsítása tilos.	Fenntartjuk. A Natura 2000 fenntartási terv a kezelési egységekre vonatkozóan a gazdálkodó önkéntes vállalásaira tesz javaslatot, míg a körzeti erdőtervben foglalt korlátozások kötelező érvényűek. A fenntartási tervbe azok a természetvédelmi szakmai ajánlások kerülnek, melyek elsősorban a terület természetességi állapotának fenntartását vagy javítását, az ott található természeti értékek megmaradását célozzák.	Nem szükséges.
	A KE4 kezelési egységek önkéntesen vállalható előírásjavaslatai közül az E04-et törölni javasolják (a kötelezően betartandó előírások között nevesített törvényben ez szerepel).	Elfogadva.	A kért törlés megtörtént.
	A KE4 kezelési egység E10-es számú javaslata kapcsán álláspontjuk azonos a fent, a (d) pont kapcsán tettekkel.	Szintén azonos a fentivel.	Nem szükséges.
	A KE4 kezelési egység E21-es intézkedésénél javasolják az 5-10 m ³ /ha holtfa megadását.	A mondat a kötött intézkedésjavaslati rendszerből került átemelésre, ezért nem módosítható.	Nem szükséges.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága			
	A KE4 és KE5 kezelési egységek E38 intézkedése kapcsán javasolják, hogy a tervezett szöveg módosításra kerüljön, még pedig olyan formában, 45/2015. (VII. 28.) FM rendelet 4. § (7) - (9) bekezdésében megfogalmazottakat vegye figyelembe. Javasolják továbbá, hogy a megfogalmazás tartalmazza a mikroélőhelyeket tartalmazó hagyásfacsoportok összevonhatóságát több érintett erdőrészlet esetén akár külön részletben is.	A mondat a kötött intézkedésjavaslati rendszerből került átemelésre, ezért nem módosítható.	Nem szükséges.
	A KE4 és KE6 kezelési egységek E94 intézkedése kapcsán javasolják, hogy a tervezett szöveg módosításra kerüljön, még pedig olyan formában, hogy a 45/2015. (VII. 28.) FM rendelet 4. § (10) bekezdésében megfogalmazottakat vegye figyelembe.	A mondat a kötött intézkedésjavaslati rendszerből került átemelésre, ezért nem módosítható.	Nem szükséges.
	A KE4 kezelési egység (h) pontjában megfogalmazottak közül nem értenek egyet a „teljes érintetlenség” bevezetésével. Helyette javasolják a „A fahasználat minimalizálása, egyes részterületeken elhagyása” megfogalmazás alkalmazását.	Elfogadva.	Módosítva a következőre: Az érintett erdők elsődlegesen védelmi rendeltetésűek, a fahasználat kizárólag a védelmi rendeltetésnek történő megfelelés érdekében, annak elősegítése céljából történhet. A fahasználat minimalizálása, egyes területeken pedig teljes elhagyása szükséges.
	A KE4 kezelési egységnél szereplő, „Több közösségi jelentőségű, odvas, holt fa jelenlétét igénylő rovar és emlősfaj jelenléte indokolja az egészségügyi termelések mellőzését” mondat kapcsán javasolják, hogy a tervezett szöveg módosításra kerüljön, 45/2015. (VII. 28.) FM rendelet 4. § (10) bekezdésében megfogalmazottakat vegye figyelembe.	Álláspontunkat és a leírtakat fenntartjuk.	Nem szükséges.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	A KE5 és KE6 kezelési egységek (d) pontjában „folytonos erdőborítást biztosító erdőművelés javasolt” helyett „folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok javasoltak” megfogalmazás kerüljön.	Elfogadva.	Módosítás megtörtént.
	A KE5 és KE6 kezelési egységek (e) pontjában szereplő E33 intézkedés kapcsán: A 45/2015. (VII. 28.) FM rendelet 1. számú mellékletének 5.2.4. pontja rögzítette a Balatonfüredi erdő- tervezési körzet esetén milyen esetekben alkalmazható tarvágás. Kéri ennek figyelembe vételét.	A rendeletben megfogalmazott előírások és a jelen tervben szereplő javaslat nincs ellentmondásban egymással.	Nem szükséges.
	A KE6 kezelési egység (e) pontjában szereplő E10 intézkedése kapcsán nem értenek egyet a teljes korlátozás bevezetésével. Helyette javasolják a „A fahasználat minimalizálása, egyes részterületeken elhagyása” megfogalmazás alkalmazását.	Az érintett erdők elsődlegesen védelmi rendeltetésűek, a fahasználat kizárólag a védelmi rendeltetésnek történő megfelelés érdekében, annak elősegítése céljából történhet. A fahasználat minimalizálása, egyes területeken pedig teljes elhagyása szükséges.	Módosítás nem történt.
	Az „üzemtervezett” kifejezés helyett kéri az „erdőtervezett”, „erdőtervi”, „Országos Erdőállomány adattárban szereplő”, „Adattári”, „körzettervben szereplő” kifejezések használatát.	Elfogadva.	A kért módosítások megtörténtek.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Földhivatala	Megállapítja, hogy a fenntartási terv nem tartalmaz olyan – a termőföldet érintő – változásokat, melyek során előzetesen földvédelmi eljárást kell lefolytatni.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Veszprém Megyei Kirendeltség	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Veszprém Megyei Kormányhivatal Műszaki Engedélyezési és	Megállapítja, hogy a terv a közlekedési területekre vonatkozó intézkedéseket nem tartalmaz. Javasolja a tervezési területen található	A terv kompetenciájába nem tartozó általános felvetés.	Nem szükséges.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
Fogyasztóvédelmi Főosztály Ütügyi Osztály	utak megnevezésének (országos közút, helyi közút stb.) ingatlannyilvántartási felülvizsgálatát.		
Veszprém Megyei Kormányhivatal Bányafelügyelet	Megállapítja, hogy a 3.2.1.1. pont bányákra vonatkozó előírása nem releváns.	Elfogadva.	A mondat az alábbira módosult: „A tervezési területen bányatelek létesítése nem kívánatos.”
Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság	Véleményt nem küldött.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Közép-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	A veszélyeztető tényezők közé javasolja felvenni az illegális területfoglalásokat és beépítéseket, melyek a határos belterületek és zártkertek irányából érkehetnek (a tervezési területen különösen Balatonudvari külterületén) és melyekkel kapcsolatban egy pontos határfelmérést és kijelölést szükségesnek tart.	Elfogadva.	A veszélyeztető tényezők közé bekerült az E 01.01 és az E 01.03. A pontos határfelmérés és kijelölés a terv kompetenciájába nem tartozik.
<i>Gazdálkodók</i>			
Bakonyerdő Zrt. Balatonfüredi Erdészete	A terv „1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek” pontjánál kéri pontosítani az erdőtervekre vonatkozó hatálybalépéseket.	Elfogadva.	Javítás megtörtént.
	A terv „1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek” pontjába a következőt szükségesnek tartja beépíteni: „A körzeti erdőtervezés az egyeztetési folyamatok mentén figyelembe veszi, és előzetes hatásbecsléssel értékeli a körzeti erdőterv NATURA területeket érő hatásait, így az erdőgazdálkodás alapját képező erdőterv határozat kielégíti a 275/2004 (X.8.) Korm. rendelet előírásait.”	Elfogadva.	A bekezdés beépítésre került.
	A Dörgicse és Környéke FTK kimaradt a vadgazdálkodós felsorolásánál.	Elfogadva.	Javítás megtörtént.
	Kéri a „3.2.1.1. Általános, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések” pont esetében „A tervezési területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizált, vagy burkolttá alakítása nem kívánatos.” kitélt az alábbi mondattal bővíteni: „Kivételt képez a kíméletes erdőgazdálkodás érdekében történő szállítópálya fejlesztése, bővítése.”	Elfogadva.	Javítás megtörtént.
	A veszélyeztető tényezők között a B02.01.02 jelentőséget kéri javítani H=nagy-ról, M=közepes-re. A gyakorolt hatás szövegét kéri javítani: „Az elegyetlen erdősítési célállományú „mageredetű felújítással jellemezhető pannon cserestölgyeseket (91M0) veszélyezteteti – homogenizálásuk által.”	Elfogadva.	Javítás megtörtént.
	A veszélyeztető tényezők között a B02.02 jelentőséget kéri javítani, H=nagy-ról, M=közepes-re.	Elfogadva.	Javítás megtörtént.

Véleményező	Vélemény, javaslat	Tervezői válasz	Átvezetés, módosítás
	A 3. pont fő célkitűzései között szereplő mondatot az alábbiak szerint kérik javítani/kiegészíteni: „A sekély és igen sekély talajú erdőkben – pannon molyhos tölgyesekben (91H0*), szubmontán és montán bükkösökben (9130), valamint a <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön (9150) - a fáhasználat (egészségügyi termelés is) minimalizálása, egyes részterületeken elhagyása.”	Elfogadva.	Javítás megtörtént.
Magángazdálkodók	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
<i>További célcsoportok</i>			
Lakosság	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Civil szervezetek	Nem érkezett észrevétel.	Választ nem igényel.	Nem szükséges.
Más irányból nem érkezett érdemi észrevétel.			

II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció

1. A tervezési terület alapállapot jellemzése

1.1. Környezeti adottságok

1.1.1. Éghajlati adottságok

A tervezési terület északi fele a Balaton-felvidék és kismedencéi, déli fele a Balatoni Riviéra kistáj része. Ennek megfelelően éghajlata északon mérsékeltén hűvös-mérsékeltén száraz, délen mérsékeltén meleg-mérsékeltén száraz. Az évi napfényes órák összege északon 1970–2000 közötti, délen 2000 fölötti. Az évi középhőmérséklet északon 9,5–9,7 °C, délen 10 °C körüli. Az utolsó tavaszi fagyok északon leginkább április 15 után, délen április 10 és 15 között, míg az első őszi beköszöntése északon és délen egyaránt október 28–31 körül legjellemzőbb.

Az év legmelegebb napján sokévi átlag szerint 33,5–34,0 °C-ig melegszik a levegő; a téli abszolút minimumok átlaga északon -14,0 °C körüli, délen -13,0 és -13,5 °C közötti.

Az évi csapadékmennyiség a tervezési területen 600 mm, a vegetációs időszaké 340–360 mm. A hótakarós napok átlagos száma északon 35–40, délen ~35 nap, az átlagos maximális hóvastagság a területen ~20–28 cm.

A terület ariditási indexe északon 1,15–1,17 körüli, délen 1,03–1,08.

A tervezési területen leggyakoribb szélirány az É-i, az átlagos szélsébség a terület magasabb pontjain kevéssel 3 m/s fölött, a medencékben kevéssel 3 m/s alatti (Dövényi 2010).

1.1.2. Vízrajzi adottságok

A tágabb térség általános jellegének megfelelően a vizsgálati terület nyugati fele vízhiányos, a keleti felében azonban a források, vízfelfakadási helyek jelentősebb számmal fordulnak elő. Ez abból adódik, hogy az említett részterületeken a hegylábak és völgyfők a lepusztulás révén már elérték a mélyebben tárolódó karsztvizet és megcsapolják azt. A fakadási helyek jó része nagyon kis vízhozamú, de egyesülve már kisebb patakokat indítanak a Balaton felé, amelyek további mellékvizek felvételével érkeznek a tóba. A Balaton-felvidék e jellegzetes vízfolyásai közül a tervezési területen olyan nagy vízhozamúak haladnak, mint az Örvényesi- és a Vászolyi-séd. Utóbbinak korábbi mederelterelése jelentős mértékben csökkentette a környező üde gyepek vízellátottságára gyakorolt hatását. A régióban a talajvíz keménysége 35 nk° körüli, a szulfáttartalom 60 mg/l alatti, a nitrát sok helyen koncentrálódik. A térségben az artézi kutak száma magas, a termelt vízmennyiségük számos helyen jelentős (Dövényi 2010).

1.1.3. Talajtani adottságok

A tervezési terület részterületeit zömmel köves-sziklás váztalajok, illetve fekete és barna rendzinák jellemzik. A bevágódó völgyekben lejtőhordalék talaj is előfordul. Az összefüggő erdőfoltok alatt barna erdőtalaj található, de a vastagabb termőrétegű rendzinákon már jelentkeznek erdő jellegű genetikai folyamatok (kilúgzás, gyenge agyagosodás). Az alacsonyabb lejtőkategóriák mellett elsősorban a barna erdőtalajok többé-kevésbé kilúgozott változatai, szép kifejlődésű Ramann-féle barna erdőtalajok és agyagbemosódásos barna erdőtalajok fordulnak elő. A patakos völgytalpakon általában kolluviált talajok találhatók, nem nagy vastagságban.

1.2. Természeti adottságok

Az Öreg-hegyi riviéra Natura 2000 terület növényföldrajzi szempontból a Dunántúli-középhegység flóraidék (*Bakonyicum*) *Balatonicum* flórajárásához tartozik. A terület

flórájában és vegetációjában markánsan érvényesülnek a szubmediterrán hatások. A terület növényvilága valamivel szegényebb, vegetációja egyveretűbb, mint a *Balatonicum* keleti és nyugati peremterületein.

A Közép-Európában általánosan elterjedt európai és eurázsiai fajok mellett a terület flórájában a szubmediterrán elemek igen magas részaránya jellemző. A Balaton-felvidék xerotherm gyepterület és erdőtüskésrétegeire jellemző szubmediterrán fajok közül a virágos kőris (*Fraxinus ornus*), a molyhos tölgy (*Quercus pubescens*) és a cserszömörce (*Cotinus coggygria*) a vegetációs képen is meghatározó jelleggel bírnak. A területen zonális molyhos tölgyesekben általánosan jellemző a Haller-sás (*Carex halleriana*), a bajuszos kásafű (*Piptatherum virescens*) és az erdei gyöngyköles (*Buglossoides purpureo-coerulea*), helyenként a bokros koronafűrt (*Hippocrepis emerus*), illetve a sulytár (*Laser trilobum*). A karsztbokorerdők ritka szubmediterrán eleme a nizzai zörgőfű (*Crepis nicaeensis*). Ugyancsak a molyhos tölgyesek jó élőhely-jelző faja balkáni hegyvidéki területeken jellemző kereklevelű szélfű (*Mercurialis ovata*). Az atlanti-mediterrán elemek a Bakony-vidéken belül kelet felé erősen megritkulnak, jelentősebb képviselőik közül a piritógyökér (*Tamus communis*) még szórványosan felbukkan a területen. A szárazgyepterületek jelentős része pusztafüves és sziklafüves lejtősztyeprét, amelyek területe a korábbi évszázadok erdőirtásai nyomán, ill. a száraz tölgyes termőhelyeken jellemző erdei legeltetés hatására kiterjedt. Az elmúlt évtizedekben fáslegelő és legelőterületek felhagyása következtében a gyepterületek cserjésedése, visszaerdősödési folyamatai jellemzőek, helyenként már kisebb-nagyobb természetstatisztika molyhos tölgyesek is kialakultak. A terület sztyeprétegein, xerotherm erdőszegélyein gyakori a vitézvirág (*Anacamptis pyramidalis*), a vetővirág (*Sternbergia colchiciflora*), a sárga iglice (*Ononis pusilla*) és a borzas szulák (*Convolvulus cantabrica*). A sziklagyepek ritkábbak, kisebb-nagyobb foltjaik a hegyek déli lejtőresein fordulnak elő, legértékesebb állománya az aszófői Öreg-hegyen maradt fenn. Itt még előfordul az ezüstös utifű (*Plantago argentea*), gyakori a sulyoktáska (*Aethionema saxatile*), a naprózsa (*Fumana procumbens*), kisebb foltokon állományalkotó a délvidéki árvalányhaj (*Stipa eriocaulis*). A flóra értékes színező-elemei a pannon, pannon-balkáni a kiskécskű hangyabogáncs (*Jurinea mollis*) és a homoki vértő (*Onosma arenaria*).

A terület természetes növénytakaróját feltehetően – többé-kevésbé nyílt molyhos tölgyesek alkották. A hegyek jobb talajú platóin, enyhe lejtőin nagy kiterjedésű cseres-tölgyesek is jellemzőek. Gyertyános-tölgyesek csak extrazonális szituációban, a zártabb völgyek alsó harmadában, valamint északi lejtőkön jellemzőek. A gyepek és erdők aránya az elmúlt évszázadokban jellemző tájhasználatoknak – erdőirtás, erdő és gyepterületek legeltetése, művelésbe vonása – köszönhetően a gyepterületek kiterjedésének kedvezett, az eredeti vegetációban jelenlévő szárazgyepek területe számottevően nőtt, a száraz termőhely, a talajerózió az erdők felújulását gátolta. Az elmúlt néhány évtizedben ez a tendencia megfordult, a szárazgyepterületek egy része cserjésedett, ill. foltokban visszaerdősült.

Az állatvilág szempontjából a vizsgálati terület gyepterület élőhelyeinek jelentős természetvédelmi értéket képviselő faja a Natura 2000 magyar tarsza (*Isophya costata*), melynek térségbeli előfordulása nem csak jó állapotú kaszálórétről, de a faj eredeti élőhelyének feltételezett sztyeprétekről is ismert.

A vizsgálati terület erdős élőhelyeinek legfontosabb zoológiai értékeit a potenciális élőhelyüknek számító, jó természetességi állapotú tölgyesekben általánosan elterjedt Natura 2000 xilofág bogárfajok, így a nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*), a nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*), kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*), skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) és a gyászszöcske (*Morimus funereus*) jelentik.

Értékes és jól feltárt a terület lepkefaunája. A jelölő fajok közül a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és a vérfű hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) a terület jó állapotú üde gyepeiben fordul elő. Ellenben az élőhelyi feltételek – sok más Balaton-felvidéki régióhoz hasonlóan – a lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*) esetében főképp a szárazgyepterület alak megtelepedéséhez

kedvezőek. A tervezési területről ismert további rovarfaj értékek közül a havasi tűzlepke (*Lycaena hippothoe*) a jó állapotú üde gyepekben, a zörgőbagoly (*Rileya fovea*), a magyar őszi-fésűsbagoly (*Asteroscopus syriacus*), az Arias-díszbogár (*Kisanthobia ariasi*) és a barnabundás boglárka (*Polyommatus amandus*) legjellemzőbben a molyhos-tölgyes bokorerdők, gyepekkel érintkező, illetve mozaikoló foltjain, a dolomit-fehérlepke (*Pieris ergane*) és keleti rablópille (*Libellodes macaronius*) pedig a nyílt száraz gyepek területén fordul elő. Utóbbiakban tipikus még a kardoslepke (*Iphiclydes podalirius*), a fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*), valamint a tarka szemeslepke (*Chazara briseis*) jelenléte.

A kételtű és hüllőfajok közül a tervezési területen – köszönhetően a jelenetős erdőborításnak – az erdei béka (*Rana dalmatina*), az erdei sikló (*Zamenis longissimus*) és a lábatlan gyík (*Anguis fragilis*) általánosan elterjedt, a zöld gyík (*Lacerta viridis*) és a fali gyík (*Podarcis muralis*) szórványos előfordulása.

A fenti taxonokhoz hasonlóan a lokális madárfauna is kettős arcát mutatja. A tervezési terület mélyebb fekvésű üde gyepterületeinek jellemző és értékes faja a Natura 2000 haris (*Crex crex*). Az erdőterületeket számos, a térségben gyakori madárfaj fordul elő, közülük a zártabb foltokban a fekete harkály (*Dryocopus martius*), a szegély jellegű élőhelyeken a Natura 2000 tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*) előfordulása kiemelendő. A ritkább sztyeprétek és karsztbokorerdők területén jellemző gerinces fauna természetvédelmi szempontból fontosabb fajai között olyanokat kell megemlítenünk, mint a rézsikló (*Coronella austriaca*), az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) és a mogyorós pele (*Muscardinus avellanarius*).

Az Á-NÉR/Natura 2000 térkép élőhelyeinek területi és százalékos adatai

Á-NÉR kód	Á-NÉR név	Terület (ha)	Terület (%)	Natura 2000 kód
B5× B1a	Nem zsombékoló magassásrétek×Nem tözegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások	0,42	0,03	
D34	Mocsárrétek	18,26	1,51	6440
E1	Franciaperjés rétek	20,28	1,68	6510
H2× H3a× P2b	Felnyíló, mészkedvelő lejtő- és törmelékgyepek×Köves talajú lejtősztyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	19,02	1,57	6240*
H3a× H4×P2b× L1×OC	Köves talajú lejtősztyepek×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	82,84	6,84	6240*, 6210, 91H0*
H3a×H4× P2b×OC	Köves talajú lejtősztyepek×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	52,00	4,29	6240*, 6210
H3a× OC×P2b	Köves talajú lejtősztyepek×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések	18,13	1,50	6240*
K2	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	24,52	2,03	91G0*
K2×RC	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	3,83	0,32	91G0*
K2×S4	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek×Erdei- és feketefenyvesek	1,20	0,10	91G0*
K5×K2	Bükkösök×Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek	13,96	1,15	9130
L1	Mész- és melegkedvelő tölgyesek	288,00	23,79	91H0*
L1×L2a	Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Cseres-kocsánytalan tölgyesek	85,44	7,06	91H0*
L1×P2b× H4×H3a	Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Köves talajú lejtősztyepek	61,26	5,06	91H0*, 6210, 6240*
L1×RC	Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Óshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	10,30	0,85	91H0*
L1×S4	Mész- és melegkedvelő tölgyesek×Erdei- és feketefenyvesek	134,54	11,11	91H0*
L2a	Cseres-kocsánytalan tölgyesek	61,66	5,09	91M0

Á-NÉR kód	Á-NÉR név	Terület (ha)	Terület (%)	Natura 2000 kód
L2a×P8×RC	Cseres-kocsánytalan tölgyesek×Vágásterületek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	80,71	6,67	91M0
L2a×RC	Cseres-kocsánytalan tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők	48,15	3,98	91M0
L2a×RC×S4	Cseres-kocsánytalan tölgyesek×Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők×Erdei- és feketefenyvesek	12,57	1,04	91M0
LY2	Törmeléklejtő-erdők	8,54	0,51	9180*
LY2×S4	Törmeléklejtő-erdők×Erdei- és feketefenyvesek	0,47	0,02	9180*
LY4	Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők	3,67	0,21	9150
LY4×S4	Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők×Erdei- és feketefenyvesek	0,19	0,01	9150
M1×L1	Molyhos tölgyes bokorerdők×Mész- és melegkedvelő tölgyesek	9,55	0,79	91H0*
OC	Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	39,21	3,24	
P2a×OB	Üde és nedves cserjések×Jellegtelen üde gyepek	4,03	0,33	
P2b×OC	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	28,17	2,33	
P2b×OC×H3a	Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek×Köves talajú lejtősztyepek	22,74	1,88	
P45×P2b×H4×H3a	Fás legelők, fás kaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok×Köves talajú lejtősztyepek	13,56	1,12	
RB×P2a×OB	Puhafás pionír és jellegtelen erdők×Üde és nedves cserjések×Jellegtelen üde gyepek	2,73	0,23	
S7	Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok	4,54	0,37	
T1	Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák	19,21	1,59	
T78	Intenzív és extenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények	0,33	0,03	
T78×P2b×OC	Intenzív és extenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	6,05	0,50	
U4	Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók	8,63	0,14	
U6×P2b×OC	Nyitott bányafelületek×Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések×Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek	1,67	0,28	
U8	Folyóvizek	3,35	0,06	
U11	Út- és vasúthálózat	0,75	0,71	

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

1.2.1. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
6190	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)	A
6240*	Szubpannon sztyeppék	A
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	A
9130	Szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>)	A
9150	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkösei mészkövön	A
91H0*	Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel	A
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	B
91G0*	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraeával</i> és <i>Carpinus betulusszal</i>	új B
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	új B

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	új C
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> erdői	új C

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése	Reprezentativitás (A-D)
91G0*	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal	új B
6210	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)	új B
6440	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei	új C
9180*	Lejtők és sziklatörmelékek <i>Tilio-Acerion</i> erdői	új C

Jelölő élőhelyek

Élőhely neve:	Pannon sziklagyepek (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
Élőhely kódja:	6190
Élőhely előfordulásai a területen:	Az aszófői Öreg-hegyen, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 12,07 ha, élőhelytérkép alapján <10 ha, az eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés) (köves talajú lejtősztyep foltok és azok különféle hibridjeinek részeként)
Élőhely jellemzése:	Az árvalányhajas nyílt sziklagyep élőhely ritka a területen, a sziklás-köves szárazgyepek többsége sziklafüves lejtősztyeprétként azonosítható. A legértékesebb sziklagyep-foltok az aszófői Öreg-hegyen maradtak fenn. Növénytakarás szerinti besorolás szerint a <i>Stipo eriocauli-Festucetum pallentis</i> (Zólyomi 1958) Soó 1964 és a <i>Chrysopogono-Caricetum humilis</i> Zólyomi (1950) 1958 társulás azonosítható. A nyílt sziklagyep foltokon számos védett növényfaj előfordulása jellemző, pl. délvidéki árvalányhaj (<i>Stipa eriocaulis</i>), pusztai árvalányhaj (<i>Stipa joannis</i>), ezüstaszott (<i>Paronychia cephalotes</i>), sulyoktáska (<i>Aethionema saxatile</i>), árlevelű len (<i>Linum tenuifolium</i>), apró nőszirm (<i>Iris pumila</i>), sárga kövirózsa (<i>Jovibarba hirta</i>), bunkós hagyma (<i>Allium sphaerocephalon</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az aszófői Öreg-hegyen az állományok természetességi állapota a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4). A karsztbokorerdő tisztásokon megjelenő, önálló foltként a térkép méretaránya miatt nem ábrázolható kicsi foltjai gyakran erősen degradáltak (2).
Élőhely veszélyeztetettsége:	Jelentős mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Ösvények, burkolatlan utak, főként az ezek folyamatos áthelyeződése és használata miatti degradáció, az illegális technikai sporttevékenység (terepmotorozás), túrázás. lovaslás, kerékpározás eróziós hatásai, a nagyvadállomány koncentrált jelenléte, valamint az inváziós növényfajok közül a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) gyakori jelenléte és helyenkénti, foltokban

	tömeges terjedése veszélyezteti. A növényzet fizikai károsításán keresztül növényevők általi károkozás is veszélyezteti.
Élőhely neve:	Szubpannon sztyeppék
Élőhely kódja:	6240*
Élőhely előfordulásai a területen:	Hegylábfelszíneken és a délies lejtőkön a pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel élőhellyel mozaikosan jelennek meg, változó mértékben cserjésedő állományai fordulnak elő a Zimmer-tető hegy lábán, Nagy-mezőn, Dongó-mezőn, Kis-Les-hegyen, aszófői Öreg-hegyen, Nagy-Vár-tetőn, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 60,33 ha, élőhelytérkép alapján 159,17 ha, az eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	A területen köves talajú lejtősztyepek természetes és másodlagosan kiterjedt állományai jellemzőek. Az élőhely a H2 és H3a Á-NÉR élőhelyek egymással és cserjésekkel mozaikoló állományokban, nagy területeken fordul elő. Növénytakarás szinten a <i>Festuco valesiacae-Stipetum capillatae</i> Sillinger 1930 és a <i>Chrysopogono-Caricetum humilis</i> Zólyomi (1950) 1958 azonosítható. A gyepek domináns gyepeképző fajai a vékony csenkesz (<i>Festuca valesiaca</i>), a barázdált csenkesz (<i>Festuca rupicola</i>), a lappangó sás (<i>Carex humilis</i>), a pusztai árvalányhaj (<i>Stipa joannis</i>), az élesmosófű (<i>Chrysopogon gryllus</i>), a szürke fenyérfű (<i>Bothriochloa ischaemum</i>) és a kunkorgó árvalányhaj (<i>Stipa capillata</i>). Védett növényfajokban gazdag élőhely, jellemző fajai például a tavaszi hérics (<i>Adonis vernalis</i>), a kiskécskű hangyabogáncs (<i>Jurinea mollis</i>), a selymes peremizs (<i>Inula oculus-christii</i>), a selymes boglárka (<i>Ranunculus illyricus</i>), a pusztai árvalányhaj (<i>Stipa joannis</i>), a csinos árvalányhaj (<i>Stipa pulcherrima</i>), a fekete kökörcsin (<i>Pulsatilla nigricans</i>), az árlevelű len (<i>Linum tenuifolium</i>), az őszi csillagvirág (<i>Prospero elisae</i>), az apró nőszirm (<i>Iris pumila</i>), a bunkós hagyma (<i>Allium sphaerocephalon</i>) és a nyúlank sárma (<i>Ornithogalum brevistylum</i>). A ritkább védett fajok közül az őszi füzértékercs (<i>Spiranthes spiralis</i>), a pusztai meténg (<i>Vinca herbacea</i>), a homoki vértő (<i>Onosma arenaria</i>) és az erdei szellőrózsa (<i>Anemone sylvestris</i>) előfordulásait emeljük ki.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok többsége a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotú.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett
Veszélyeztető tényezők:	A tájhasználat hiánya (alullelegeltetés, pásztorkodás felhagyása) az élőhely hosszabb távú becserjésedése által veszélyezteti. Ösvények, burkolatlan utak, főként az ezek folyamatos áthelyeződése és használata miatti degradáció, az illegális technikai sporttevékenység (terepmotorozás), túrázás, lovaslás, kerékpározás eróziós hatásai, a nagyvadállomány koncentrált jelenléte, valamint az inváziós növényfajok közül a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) gyakori jelenléte és helyenkénti, foltokban tömeges terjedése veszélyezteti. A vegetáció szerkezetének megváltozása, avarosodás és cserjésedés által ugyancsak veszélyeztető tényező.

Élőhely neve:	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
Élőhely kódja:	6510
Élőhely előfordulásai a területen:	A Nagy-rét és a Szurdok-völgy (Szurdik) szárazabb termőhelyű, kaszálással fenntartott részein, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 96,53 ha, élőhelytérkép alapján 20,28 ha, az eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	Másodlagos vegetációtípus, természetközeli kaszálórétek, kékperjések és mocsárrétek leromlásával (részben felülvetésével?), ill. részben parlagterületeken alakulhattak ki. A tervezési területre eső kaszált, mezofil gyepek a <i>Pastinaco-Arrhenatheretum</i> (Knapp 1954) Passarge 1964 asszociációval azonosíthatók. A hosszú ideje gyepként hasznosított foltjaik mellett azonban előfordulnak másodlagos, degradált, felülvetett származékaik is. A gyepek domináns pázsitfűvei a franciaperje (<i>Arrhenatherum elatius</i>) és a sudár rozsnok (<i>Bromus erectus</i>). A jobb állományok jellemző kísérőfajai a tejfoltó galaj (<i>Galium verum</i>), a mezei zsálya (<i>Salvia pratensis</i>), a réti here (<i>Trifolium pratense</i>), a réti margitvirág (<i>Leucanthemum vulgare</i>), a mezei varfű (<i>Knautia arvensis</i>) és a paszternák (<i>Patinaca sativa</i>). A jellegtelenebb foltokon gyakran a csomós ebír (<i>Dactylis glomerata</i>) tömeges, a kísérőfajok száma és borítása itt jellemzően igen alacsony.
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) és közepes (3) természetességű állományok mellett erősen leromlott (2) foltok is megtalálhatók.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Az egy ütemben végrehajtott kaszálás a magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) populációk fennmaradását veszélyezteti. A kaszálás esetleges felhagyása esetén a szegélyeken mindenütt jelen lévő magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) inváziója tekinthető veszélyeztető tényezőnek.

Élőhely neve:	Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal
Élőhely kódja:	91G0*
Élőhely előfordulásai a területen:	Horog-völgy, Szurdik, Bab-völgy, Nagy-vár-tető térségében fordul elő, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	29,55 ha (jelen térképezés során felvett élőhely)
Élőhely jellemzése:	A terület mélyebb völgyeiben (Horog-völgy, Szurdik, Bab-völgy) eredetileg gyertyános-tölgyesek (<i>Carici pilosae-Carpinetum</i> Neuhäusl & Neuhäuslová-Novotná 1964 em. Borhidi 1996) álltak. Ezek egy része ma jellegtelenebb erdő-állomány, de a gyepszint mezofil elemei alapján pontosan térképezhetők. A fásszárú szintek összetétele heterogén, előfordulnak természetközeli összetételt és szerkezetet mutató foltok, gyertyánnal, kocsánytalan tölgygel, vadcsersznyével és hársakkal. A keskeny, átalakított lombkoronaszerű állományfoltokon gyakran a csertölgy magasabb részaránya, ill. mezei juhar tömegesebb jelenlétével jellemezhető leromlottabb foltok is találhatóak. A terület gyertyános-tölgyeseinek gyepszintjében a következő karakterisztikus lágyszárú fajok jellemzőek: odvas keltike (<i>Corydalis cava</i>), boglárós

	szellőrózsa (<i>Anemone ranunculoides</i>), pézsmaboglár (<i>Adoxa moschatellina</i>), tavaszi lednek (<i>Lathyrus vernus</i>), hagymás fogasír (<i>Dentaria bulbifera</i>), sárga tyúktaraj (<i>Gagea lutea</i>), egyvirágú gyöngyperje (<i>Melica uniflora</i>) erdei szálkaperje (<i>Brachypodium sylvaticum</i>), csomós ebír (<i>Dactylis glomerata</i>), kapotnyak (<i>Asarum europaeum</i>), kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>), erdei tisztesfű (<i>Stachys sylvatica</i>), csalánlevelű harangvirág (<i>Campanula trachelium</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Még előfordulnak a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotokat mutató állományai, de gyenge (2) természetességi állapotú foltja is jellemzőek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett, a Balaton-felvidéken ökológiai igényeinek határán, extrazonális szituációkban megjelenő élőhely.
Veszélyeztető tényezők:	Az erdészeti gyakorlatban elterjedt eljárások szerint az erdei aljnövényzet eltávolítása, a nevelővágások és egyéb tisztítások, az extenzív faanyag kitermelés módja a fajösszetétel és az erdőszerkezet megváltoztatása, egyszerűsítése által veszélyezteti. A vad károkozása (túltartott vadállomány) a természetes erdő-fejlődési folyamatok gátlásával veszélyezteti. Az aszály- és csapadékmennyiség csökkenés hatása különösen jelentős, a fenti, az erdőgazdálkodási gyakorlatból és a túltartott vadállományból adódó veszélyeztető tényezők hatásával kölcsönösen erősítik egymást.

Élőhely neve:	Szubmontán és montán bükkösök (<i>Asperulo-Fagetum</i>) marginális állományai
Élőhely kódja:	9130
Élőhely előfordulásai a területen:	A Nagy-vár-tető és a Keresztfa-tető északi lejtőin, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 36,2 ha, élőhelytérkép alapján 13,95 ha, az eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	A Nagy-vár-tető északi lejtőjén K5 bükkös is előfordul, ennek határai a gyertyános-tölgyes felé nem világosak (K5×K2). A Nagy-vár-tető hűvösebb, északias lejtőin tipikus gyertyános-tölgyesek kísérik a völgy alsó szakaszát, az északi lejtőn kisebb bükkös állományfoltok is azonosíthatók. E bükkösök jellemző elemei: erdei varfű (<i>Knautia drymeia</i>), kapotnyak (<i>Asarum europaeum</i>), kikeleti hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>), erdei kutyatej (<i>Euphorbia amygdaloides</i>), erdei tisztesfű (<i>Stachys sylvatica</i>), sárga árvacsálán (<i>Galeobdolon montanum</i>), erdei gombernyő (<i>Sanicula europea</i>). Az élőhely területén általánosan elterjedt és csaknem valamennyi ábrázolt gyertyános-tölgyesben is előfordul az odvas keltike (<i>Corydalis cava</i>), a bogláros szellőrózsa (<i>Anemone ranunculoides</i>), a hagymás fogasír (<i>Dentaria bulbifera</i>), a sárga tyúktaraj (<i>Gagea lutea</i>), a tavaszi lednek (<i>Lathyrus vernus</i>), a csalánlevelű harangvirág (<i>Campanula trachelium</i>), az egyvirágú gyöngyperje (<i>Melica uniflora</i>) és az erdei szálkaperje (<i>Brachypodium sylvaticum</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A terület bükkösei a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotú állományok.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett, a Balaton-felvidéken ökológiai igényeinek határán, extrazonális szituációkban megjelenő élőhely.

Veszélyeztető tényezők:	Potenciálisan a globális klímaváltozás (szárazodás) veszélyeztetheti.
-------------------------	---

Élőhely neve:	Törmelékletjtő-erdők
Élőhely kódja:	9180*
Élőhely előfordulásai a területen:	A Nagy-vár-tető és a Horog-völgy északias, sziklás, törmelékfolyásos lejtőin fordul elő a területen, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	9,02 ha (jelen térképezés során felvett élőhely)
Élőhely jellemzése:	Törmelékletjtő-erdő (<i>Primula veris-Tilietum cordatae</i> (Isépy 1968) állományok legjellemzőbb fafajai a kislevelű hárs (<i>Tilia cordata</i>) és a mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), valamint szálsként a környező tölgyesek egyéb fafajai. Cserjeszintjük fajgazdag, jellemző a húsos som (<i>Cornus mas</i>), a mogorós hólyagfa (<i>Staphylea pinnata</i>), a virágos kőris (<i>Fraxinus ornus</i>), és a fekete bodza (<i>Sambucus nigra</i>). A törmelékletjtő-erdőkben a száraz tölgyes és a gyertyános-tölgyes fajok keveredése jellemző a gyepszintben. Jellemző elemek például a tavaszi kankalin (<i>Primula veris</i>), a borzas repkény (<i>Glechoma hirsuta</i>), a kereklevelű szélfü (<i>Mercurialis ovata</i>), az erdei szélfü (<i>Mercurialis perennis</i>), a széleslevelű salamonpecsét (<i>Polygonatum latifolium</i>), az orvosi salamonpecsét (<i>Polygonatum odoratum</i>), a májusi gyöngyvirág (<i>Convallaria majalis</i>), a fekete zászpa (<i>Veratrum nigrum</i>), valamint az odvas és apró keltike (<i>Corydalis cava</i> , <i>C. pumila</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az élőhely állományai általában a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotúak.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett
Veszélyeztető tényezők:	A túlszaporodott nagyvad-állomány a taposás, bolygatás révén említendő veszélyeztető tényezőként.

Élőhely neve:	A <i>Cephalanthero-Fagion</i> közép-európai sziklai bükkősei mészkövön
Élőhely kódja:	9150
Élőhely előfordulásai a területen:	A Nagy-vár-tető és a Horog-völgy térségében, a platóperem északias letöréseire jellemző. ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 12,07 ha, élőhelytérkép alapján 3,86 ha, az eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	A Nagy-vár-tető északi kitettségű, meredek dolomitletjtőjén kifejezetten értékes, gazdag elegyes-karszterdő (<i>Fago-Ornetum</i> Zólyomi (1950) 1958) állományok találhatók. Megóvásra érdemesek a Horog-völgy marginálisabb, részben feketefenyő telepítéssel tarkított állományai is. A Nagy-vár-tetőn a lombkoronaszintben a bükk (<i>Fagus sylvatica</i>) is megjelenik. A terület sziklás karszterdeiben, törmelékletjtő-erdeiben a legjellemzőbb fajok a kislevelű hárs (<i>Tilia cordata</i>), a virágos kőris (<i>Fraxinus ornus</i>), a barkóca berkenye (<i>Sorbus torminalis</i>), a mezei juhar (<i>Acer campestre</i>), valamint szálsként a környező tölgyesek egyéb fafajai. Cserjeszintjük fajgazdag, jellemző elemei a virágos kőris (<i>Fraxinus ornus</i>), a húsos som (<i>Cornus mas</i>), a bibircses kecskerágó (<i>Euonymus verrucosus</i>), a cserszömörce (<i>Cotinus coggygria</i>), a mogorós hólyagfa (<i>Staphylea pinnata</i>), az ükörke lonc (<i>Lonicera xylosteum</i>), az

	ostormén bangita (<i>Viburnum lantana</i>) és a sóska borbolya (<i>Berberis vulgaris</i>). A Nagy-vár-tető északi letörésein a védett dunai berkenye (<i>Sorbus danubialis</i>) és a fekete madárbirs (<i>Cotoneaster niger</i>) is megtalálható. Gyepszintjében a fehér sás (<i>Carex alba</i>) állandó elem. Az élőhely jellemző védett fajai közül kiemelést érdemel a bokros koronafürt (<i>Hippocrepis emerus</i>), a dombi ibolya (<i>Viola collina</i>), a fehér sás (<i>Carex alba</i>), a hóvirág (<i>Galanthus nivalis</i>), a pirítógyökér (<i>Tamus communis</i>), a bíboros kosbor (<i>Orchis purpurea</i>), a turbánliliom (<i>Lilium martagon</i>), a dunai berkenye (<i>Sorbus danubialis</i>) és a fekete madárbirs (<i>Cotoneaster niger</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az élőhely állományai általában a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotúak.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett
Veszélyeztető tényezők:	Klímaváltozás hatásai (főképp a szárazodás), illetve az érintkező erdőállományokban történő vágásterületek kialakítása veszélyezteti. Jelentős létszámú nagyvad-állomány a taposás, bolygatás révén említendő veszélyeztető tényezőként.

Élőhely neve:	Pannon molyhos tölgyesek <i>Quercus pubescens</i> -szel
Élőhely kódja:	91H0*
Élőhely előfordulásai a területen:	Hegylábfelszíneken és a délies lejtőkön jellemzők, de gyakran plató helyzetben is előfordulnak, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 543 ha, élőhelytérkép alapján 605,06 ha, az eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	A terület pannon molyhos tölgyesei túlnyomórészt értékes állományok. Számos altípus megfigyelhető, ezek eltérései egyrészt geomorfológiai (lejtőszög, kitettség), ill. vegetációs szerkezeti (érintkező társulások) alapon nyugszanak. Differenciálódásukban ugyanakkor jelentős részben a korábbi és jelenlegi területhasználat is fontos tényező. Növénytársulástani megközelítésben a típusok zömmel az <i>Orno-Quercetum</i> (= <i>Vicio sparsiflorae-Quercetum pubescentis</i>) asszociáció variánsaiként értékelhetők, de kisebb cserszömörccs-karsztbokorerdő (<i>Cotino-Quercetum pubescentis</i>) foltok is megtalálhatók. Erősen kidomborodik a típusok szubmediterrán karaktere (pl. cserszömörce tömegessége a cserjeszintben). A cseres-tölgyesek felé az átmenete szinte folyamatos, a térképezés során a gyepszint molyhos és cseres-tölgyes fajai alapján történt a vegetációs határok megállapítása. Az állományok számos folton fajgazdagok, heterogén szerkezetűek és igen értékesek. A jobb talajú foltokon cseresített állományokat is találunk, ezek már átmenetet mutatnak a cseres-tölgyesek felé, de aljnövényzetük domináns eleme [bajuszoskásafű (<i>Piptatherum virescens</i>)] és számos xerotherm kísérőfaj alapján tipikus cseres-tölgyeseknek még nem tekinthetők. Ezért a pannon molyhos tölgyesek között, azok változataiként kezeljük az itteni állományokat, s átmeneti helyzetük miatt az Á-NÉR térképen L1×L2a hibridkategóriaként jelöljük őket. Az élőhely jellemző védett növényfajai az ibolyás gérbics (<i>Limodorum abortivum</i>), a vitézvirág (<i>Anacamptis pyramidalis</i>), a bíboros kosbor (<i>Orchis purpurea</i>), a bokros koronafürt (<i>Hippocrepis emerus</i>), a sárga koronafürt (<i>Coronilla coronata</i>), a tavaszi hérics (<i>Adonis vernalis</i>), a nagyeyerjófű (<i>Dictamnus albus</i>), a tarka imola (<i>Centaurea triumfettii</i> agg.), a

	pázsitos nőszirm (Iris graminea), a tarka nőszirm (Iris variegata), a koloncos lednek (Lathyrus lacteus), a kétlevelű sarkvirág (Platanthera bifolia), a hosszúlevelű madársisak (Cephalanthera longifolia), a piritógyökér (Tamus communis), valamint a szegélyeken, és különösen a hegylábi részeken a vetővirág (Sternbergia colchiciflora), hegytetőkön, sziklás letörések peremén pedig a fekete madárbirs (Cotoneaster niger).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az élőhelynek a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotú állományoktól a közepes (3) és az erősen degradált (2) állományokig különféle állapotú foltjai jellemzőek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A bálványfa (Ailanthus altissima) spontán terjedése ugyancsak jelentős veszélyeztető tényező. Helyenként az illegális személtelhelyezés is veszélyezteti.

Élőhely neve:	Pannon cseres-tölgyesek
Élőhely kódja:	91M0
Élőhely előfordulásai a területen:	Zimmer-tető, Nagy-Les-hegy, Körtvélyes és Ágas-magas (Magas-hegy) platóin, enyhe északias lejtőin, kisebb völgyeléseiben, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	Natura adatlap alapján 362 ha, élőhelytérkép alapján 203,09 ha, az eltérés oka az adatszolgáltatás módszertani különbsége (korábban becslés, jelen tervben részletes térképezés)
Élőhely jellemzése:	A molyhos tölgyeseket a jobb talajú foltokon és a hegyek, változó kitettségű enyhe lejtőin váltják fel a cseres-tölgyesek. Az állományok lombkoronaszintjében rendszerint a Quercus cerris dominál (évszázados erdészeti hatás). A kocsánytalan tölgy (Quercus petraea) nem gyakori a területen, ugyanakkor a molyhos tölgy (Quercus pubescens) is megtalálható kísérőfajként, más szárazerdei fajokkal együtt (pl. mezei juhar (Acer campestre), vadkörte (Pyrus pyrausta), barkóca berkenye (Sorbus torminalis) stb.). Az állományok egy része több tekintetben átmeneti jellegű a molyhos tölgyesek felé. A cserjeszint a kevésbé bolygatott állományokban igen fejlett, a gyakori egybibés galagonya (Crataegus monogyna), fagyal (Ligustrum vulgare) és húsos som (Cornus mas) mellett számos cserjefaj alkotja. A közönséges boróka (Juniperus communis) is gyakori cserjefaj, gyakorisága feltehetően a korábban jellemző erdei legeltetéssel hozható összefüggésbe. A gyepszint általában jóval homogénebb, mint a molyhos tölgyesekben – ez egyrészt természetes, másrészt az intenzívebb erdészeti használatból hozható összefüggésbe. A gyepszint típusalkotó fajai az egyvirágú gyöngyperje (Melica uniflora), a ligeti perje (Poa nemoralis) és a csomós ebír (Dactylis glomerata) (degradált állományok). A cseresek állandó kísérőfajai a baracklevelű harangvirág (Campanula persicifolia), a felemáslevelű csenkesz (Festuca heterophylla) és az ernyős margitvirág (Tanacetum corymbosum). Az élőhely jellemző védett növényfajai a bíbros kosbor (Orchis purpurea), a tarka nőszirm (Iris variegata), a kétlevelű sarkvirág (Platanthera bifolia) és a hosszúlevelű madársisak (Cephalanthera longifolia).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A cseres-tölgyesek többségében az elmúlt évtizedekben folytatott erdészeti beavatkozások következtében gyakorlatilag általánosan jellemző a bolygatottság, a gyérített,

	vágásterületekkel tarkított foltok természetességi állapota a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján gyenge (2).
Élőhely veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Az erdészeti gyakorlatban elterjedt eljárások szerinti erdőfelújítás, az erdei aljnövényzet eltávolítása, nevelővágások és egyéb tisztítások módja a fajösszetétel és az erdőszerkezet megváltoztatása, egyszerűsítése által veszélyezteti. Idegenhonos inváziós növényfajok, elsősorban a bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) gyakori jelenléte és helyenkénti, foltokban tömeges, terjedése is veszélyezteti.

Jelölőnek javasolt élőhelyek

Élőhely neve:	Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>)
Élőhely kódja:	6210
Élőhely előfordulásai a területen:	A terület valamennyi mészkő és dolomit alapkőzetű hegyén és hegylábfelszínén (jellemző előfordulási helyek: Nagy-mező, Dongó-mező, Kis-Les-hegy, aszófői Öreg-hegy), ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	10,4 ha
Élőhely jellemzése:	Az élőhely előfordulásain a <i>Sanguisorbo minoris-Brometum erecti</i> Illyés et al. 2009 asszociáció dominál, de kis foltokban a <i>Polygalo majoris-Brachypodietum pinnati</i> H. Wagner 1941 (Vászoly: Nagy-vár-tető, Vasásó-hegy) is felismerhető. Többségében a sudár rozsnok (<i>Bromus erectus</i>), másodsorban a tollas szálkaperje (<i>Brachypodium pinnatum</i>) uralta gyepek. Az állományok jellemző fajai a közepes útifű (<i>Plantago media</i>), a mezei zsálya (<i>Salvia pratensis</i>), a tejoltó galaj (<i>Galium verum</i>), a vajsínű ördög szem (<i>Scabiosa ochroleuca</i>), a közönséges legyezőfü (<i>Filipendula vulgaris</i>), a csabaíre vérfű (<i>Sanguisorba minor</i>) és a sarlós gamandor (<i>Teucrium chamaedrys</i>). Tipikus védett fajai a vitézvirág (<i>Anacamptis pyramidalis</i>), az erdei szellőrózsa (<i>Anemone sylvestris</i>), a fekete kökörcsin (<i>Pulsatilla nigricans</i>), a tavaszi hérics (<i>Adonis vernalis</i>), a tarka imola (<i>Centaurea triumfettii</i> agg.), a selymes boglárka (<i>Ranunculus illyricus</i>), a nagyzezerjőfü (<i>Dictamnus albus</i>) és a csillagószirózsa (<i>Aster amellus</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	Az állományok többsége a Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) természetességi állapotú.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Fajösszetétel változás, szukcesszió veszélyezteti a vegetáció szerkezetének megváltozása, avarosodás és cserjésedés által. Szőlőhegyek közelében az illegális személtelhelyezés veszélyezteti.

Élőhely neve:	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei
Élőhely kódja:	6440
Élőhely előfordulásai a területen:	Az Örvényesi-séd mentén, a medencealj legmélyebb fekvésű részein, ld. 3.3. térkép
Élőhely kiterjedése a területen:	18,26 ha

Élőhely jellemzése:	A terület legmélyebb fekvésű részein mocsárrétek is előfordulnak. Az <i>Agrostio-Deschampsietum caespitosae</i> Ujvárosi 1947 és a <i>Cirsio cani-Festucetum pratensis</i> Májovsky & Ružičková 1975 asszociációkhoz tartozó állományok azonosíthatók. Ezek domináns pázsitfűvei a fehér tippán (<i>Agrostis stolonifera</i>), a réti csenkesz (<i>Festuca pratensis</i>), a gyepes sédbúza (<i>Deschampsia caespitosa</i>) és a réti ecsetpázsit (<i>Alopecurus pratensis</i>). Az állományok jellemző kísérőfajai a kúszó boglárka (<i>Ranunculus repens</i>) a réti boglárka (<i>R. acris</i>), az indás pimpó (<i>Potentilla reptans</i>), a libapimpó (<i>P. anserina</i>), a réti füzény (<i>Lythrum salicaria</i>) és a réti kakukkszegfű (<i>Lychnis flos-cuculi</i>). Alföldi jellegű mocsárrétekre utaló taxonok is előfordulnak, így a réti sás (<i>Carex distans</i>) és a sziki cickafark (<i>Achillea asplenifolia</i>).
Élőhely természetességi - degradáltsági értékelése:	A Németh-Seregélyes szerinti besorolás alapján jó (4) és közepes (3) természetességű állományok jellemzőek.
Élőhely veszélyeztetettsége:	Kis mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Fajösszetétel változás, szukcesszió veszélyezteti a vegetáció szerkezetének megváltozása, avarosodás és cserjésedés által. A kaszálás esetleges felhagyása esetén a szegélyeken mindenütt jelen lévő magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) inváziója veszélyezteti.

1.2.2. A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D)
II, IV	Magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>)	C
II, IV	Nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)	C
II, IV	Szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)	C
II	Gyászscincér (<i>Morimus funereus</i>)	C
II	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)	C
II, IV	Vérű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>)	C
II	Lápi tarkalepke (<i>Euphydryas aurinia</i>)	C
II, IV, V	Kék pattanóbogár (<i>Limoniscus violaceus</i>)	C
II, IV	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>)	C

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű állatfajok

Irányelv melléklete	Faj név	Populáció (A-D)
II, IV, V	Kék pattanóbogár (<i>Limoniscus violaceus</i>)	C
II, IV	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>)	C

Jelölő fajok

Faj neve:	Magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV

Faj előfordulásai a területen:	A tervezési terület kaszált gyepterületein, ld. 3.4. térkép
Állománynagyság (jelölés):	P jelen van
Állománynagyság (tervkészítés):	5.000 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	A lokális állományainak egyedszámában számottevő változás feltehetően nincs. A korábbi kutatások nem érintették a faj lokális állományát.
Faj veszélyeztetettsége:	A tervezési területen található állományai a jelenlegi területhasználat mellett közepes mértékben veszélyeztetettek. .
Veszélyeztető tényezők:	A növényzet taposásával, rágásával járó zavarás tekinthető a faj számára veszélyeztető tényezőnek. Ezen túl a faj fenológiáját nem figyelembe vevő, korai időpontban (július közepe előtt) történő kaszálások is veszélyeztetik állományát.

Faj neve:	Nagy höscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési terület jó természetességi állapotú erdőterületein, ld. 3.5. térkép
Állománynagyság (jelölés):	P jelen van
Állománynagyság (tervkészítés):	35.000 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány egyedszámában számottevő változás feltehetően nincs, az aktuális állományadat meghatározása Merkl & Hegyessy (2008) szerinti módszertannal végzett terepi vizsgálatok és a potenciális élőhely aktuális felületborításának felhasználásával történt.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Erdőművelés intenzitásának növekedése.

Faj neve:	Nagy szarvasbogar (<i>Lucanus cervus</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési terület jó természetességi állapotú erdőterületein, ld. 3.6. térkép
Állománynagyság (jelölés):	P jelen van.
Állománynagyság (tervkészítés):	50.000 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány egyedszámában számottevő változás feltehetően nincs, az aktuális állományadat meghatározása Merkl & Hegyessy (2008) szerinti módszertan adaptálásával végzett terepi vizsgálatok és a potenciális élőhely aktuális felületborításának felhasználásával történt.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett
Veszélyeztető tényezők:	Erdőművelés intenzitásának növekedése.

Faj neve:	Gyászincér (<i>Morimus funereus</i>)
Irányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési terület idős bükk- és tölgyegyedek tartalmazó erdőrészeiben általánosan elterjedt.
Állománynagyság (jelölés):	P jelen van
Állománynagyság (tervkészítés):	100.000 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)

Állomány változásának tendenciái és okai:	Az állomány egyedszámában számottevő változás feltehetően nincs, az aktuális állományadat meghatározása Merkl & Hegyessy (2008) szerinti módszertan adaptálásával végzett terepi vizsgálatok és a potenciális élőhely aktuális felületborításának felhasználásával történt.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett
Veszélyeztető tényezők:	Erdőművelés intenzitásának növekedése.

Faj neve:	Nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>)
Írányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A Pécsely környéki üde gyepeken fordul elő.
Állomány nagyság (jelölés):	P jelen van
Állomány nagyság (tervkészítés):	2.000 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nem ismert, a korábbi kutatások jelenlét-hiány jellege nem alkalmas az időbeli összevetésre.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A növényzet vertikális szerkezetének, a gyepek vízellátottságának drasztikus megváltozása veszélyezteti.

Faj neve:	Vérű hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>)
Írányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A Pécsely környéki üde gyepeken fordul elő.
Állomány nagyság (jelölés):	P jelen van
Állomány nagyság (tervkészítés):	1.000 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nem ismert (feltehetően csökkenő), a korábbi kutatások jelenlét-hiány jellege nem alkalmas az időbeli összevetésre.
Faj veszélyeztetettsége:	Nagymértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	A faj számára a késő nyár előtt elvégzett kaszálás, nem mozaikos módon végzett területkezelés a legjelentősebb veszélyeztető tényezők.

Faj neve:	Lápi tarkalepke (<i>Euphydryas aurinia</i>)
Írányelv melléklete:	II
Faj előfordulásai a területen:	A tervezési területen a szárazgyepi alak fordul elő, az erdőterületekkel határos szegélyekben.
Állomány nagyság (jelölés):	P jelen van
Állomány nagyság (tervkészítés):	500 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nem ismert, a korábbi kutatások jelenlét-hiány jellege nem alkalmas az időbeli összevetésre.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Lokális állományait elsősorban élőhelyeinek cserjésedése és szárazodása veszélyezteti.

Jelölőnek javasolt fajok

Faj neve:	Kék pattanóbogár (<i>Limoniscus violaceus</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV, V
Faj előfordulásai a területen:	A terület odvas faegyedeket tartalmazó gyertyános-tölgyeseiben, cseres-tölgyeseiben és sziklai bükkösekben fordul elő szórványosan.
Állománynagyság (jelöléskor):	Nincs adat.
Állománynagyság (tervkészítéskor):	300 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nem ismert, a korábbi kutatások nem érintették a faj lokális állományát.
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett
Veszélyeztető tényezők:	Erdőgazdálkodás jelenléte az idős faegyedeket tartalmazó részterületeken.

Faj neve:	Skarlátbogár (<i>Cucujus cinnabarinus</i>)
Irányelv melléklete:	II, IV
Faj előfordulásai a területen:	A terület idős faegyedeket tartalmazó üde erdei élőhelyein általánosan elterjedt.
Állománynagyság (jelöléskor):	Nincs adat.
Állománynagyság (tervkészítéskor):	1.000 (célzott vizsgálatokon alapuló becslés)
Állomány változásának tendenciái és okai:	Nem ismert, a korábbi kutatások nem érintették a faj lokális állományát..
Faj veszélyeztetettsége:	Közepes mértékben veszélyeztetett.
Veszélyeztető tényezők:	Erdőművelés intenzitásának növekedése.

1.3. Területhasználat

1.3.1. Művelési ág szerinti megoszlás

A tervezési területet művelési ág tekintetében az erdőterületek uralják, számottevő mértékben van még jelen a gyepterület (legelő) művelési ág. A további, előforduló művelési ágak (gyepterület (rét), kivett, szántó, gyümölcsös, fásított terület) részesedése rendkívül alacsony.

Művelési ág	Részarány (%)
Erdő	60,87
Gyep (legelő)	28,92
Gyep (rét)	4,92
Kivett	2,43
Szántó	2,40
Gyümölcsös	0,44
Fásított terület	0,02

1.3.2. Tulajdoni viszonyok

Tulajdonosi csoport/ kezelő	Kiterjedés (ha)
Állami / Balatonfüredi Erdészeti	334
Rendezetlen gazdálkodási viszony	69
Magán	803

1.3.3. Területhasználat és kezelés

1.3.3.1 Mezőgazdaság

A mezőgazdasági tevékenységek közül a tervezési terület dél-nyugati részén kiterjedtebb juhlegeltetés, a medencebelső jellegű, mélyebb fekvésű üde gyepeken gépi kaszálás folyik. A terület északi részén alárendelten a szántóföldi művelés is jelen van.

1.3.3.2 Erdészet

A terület erdei uralkodóan természetvédelmi (79 %) és talajvédelmi (16 %) rendeltetésűek. Az erdőtervezett erdőterületek 47,1 %-ban állami tulajdonban, 43,2 %-ban magántulajdonban vannak, a rendezetlen gazdálkodási viszonyú erdőterületek részaránya 9,7%-ban. A használat aktuálisan vágásos (63,5 %) és átalakító (31,1 %) üzemmódú, a faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód 5,4 %-ban van jelen. Az aktuális erdőtervben előírt fahasználati módok közül a magántulajdonú erdők (főképp a tervezési terület déli felében) területén az egészségügyi termelés és növedékfokozó gyérítés nagyjából fele-fele arányban van jelen. Az állami tulajdonú erdők területén is jelen van az egészségügyi termelés (nagyobb részesedéssel a tervezési terület észak-keleti részterületén), de uralkodóan a felújító vágás végvágása, a felújító vágás bontóvágása és növedékfokozó gyérítés jellemző.

A tervezési terület erdőállományainak összesített faállomány és kor adatai

Faállománytípus	%	Kor	%
CS	7,28	0-10	1,57
CS-EL	8,36	11-20	0,62
CS-MOT	28,17	21-30	2,40
FF	3,54	31-40	5,05
FF-CS	1,08	41-50	6,57
FF-EL	2,80	51-60	3,89
FF-MOT	4,90	61-70	28,03
GY-E	1,17	71-80	16,14
K-E	1,19	81-90	14,68
K-T	8,32	91-100	19,00
MOT-CS	12,70	101-	2,06
MOT-VK	20,47		

Jelmagyarázat: CS: csertőlgy; EL: egyéb lombosfa; EGYF: egyéb fenyő; FF: feketefenyő; GY: gyertyán; E: EL, EGYF; K: kőris; MOT: molyhos tölgy; T: tölgyek; VK: virágos kőris

1.3.3.3. Vadgazdálkodás, halászat, horgászat

A területen halászati, horgászati tevékenység nem folyik. A tervezési területen belül a 302310-es kódszámú vadászterületen az Nagyvázsonyi Kinizsi Vadásztársaság, a 302320-as kódszámú vadászterületen a Dörgicse és környéke földtulajdonosi közösség a vadászatra jogosult. A vadgazdálkodás az egyes vadásztársaságok vadgazdálkodási üzemterve illetve az éves vadgazdálkodási tervek alapján történik.

1.3.3.4. Vízgazdálkodás

A tervezési területen (főképp annak keleti felén) számos forrás és kisebb vízfolyás található, ezekhez kapcsolódóan nem folyik olyan vízgazdálkodási tevékenység, amit a jelen terv célkitűzéseinek és javaslatainak teljesülése szempontjából figyelembe kellene venni.

1.3.3.5. Turizmus

A terület turisztikai célú látogatottsága közepes mértékű. A turistaforgalom elsősorban az Öreg-hegy, a Horog-völgy és a Szurdok-völgy térségére koncentrálódik.

1.3.3.6. Ipar

Ipari tevékenység a tervezési területen nem folyik, a kisebb, felhagyott dolomitbányák és kőfejtők száma magas.

1.3.3.7. Infrastruktúra

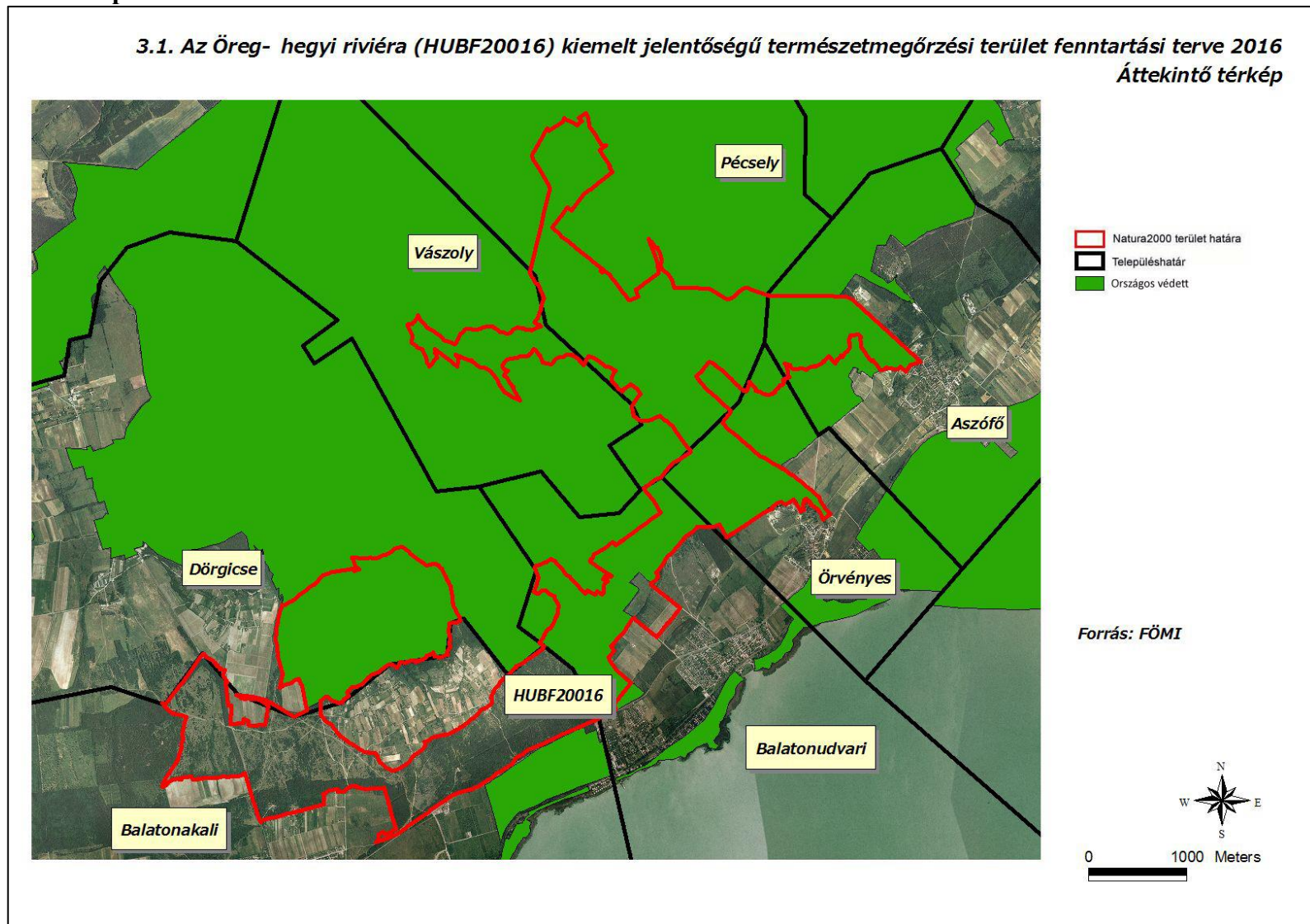
A tervezési terület északkeleti részterületének egyik határként érinti a területet a 7338. számú műút egy szakasza. A tervezési terület gyep és erdőterületeit részben az erdőműveléshez kapcsolódóan tervezett, részben spontán kialakuló földúthálózat szövi át.

2. Felhasznált irodalom

- Bauer N. (2011): Élőhely-térképezés (Á-NÉR) a Pécselyi-medencében a Pécsely R 5×5 101 számú 5×5 km-es mintaterület, 2010 – 2011, Kézirat, 55 pp.
- Bauer N. (2014): A Bakony-vidék szárazgyepjei - Sztyeprétek és sziklagyepek osztályozása és növényföldrajzi karaktere. – MTM, Budapest, A Bakony természettudományi kutatásának eredményei 33: 336 pp.
- Bauer N. & Mészáros A. (1998): Adatok a Pécselyi-medence peremhegyi növényzetének ismeretéhez (Balaton-felvidék). – Kanitzia 6: 121–139.
- Bauer N., Mészáros A. & Simon P. (1999): Adatok a Balaton-felvidék flórájának ismeretéhez. – Kitaibelia 4 (1): 43–50.
- Bauer N., Mészáros A. & Simon P., (2000): Adatok a Balaton-felvidék flórájának ismeretéhez II. – Kitaibelia 5 (2): 351–356.
- Bauer N., Mészáros A. & Simon P. (2004): Adatok a Balaton-felvidék flórájának ismeretéhez III. – Kitaibelia 9 (1): 207–219.
- Borhidi A. (2003): Magyarország növénytársulásai. [Plant associations of Hungary] – Akadémiai Kiadó, Budapest, 610 pp.
- Borhidi A. & Sánta A. (szerk.) (1999): Vörös Könyv Magyarország növénytársulásairól – Természetbúvár Alapítvány Kiadó, Budapest
- Dietzel Gy. (1997): A Bakony nappali lepkéi – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei 21., Zirc, 200 pp.
- Dövényi Z. (szerk.) (2010): Magyarország kistájainak katasztere. – MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest
- Futó J. (szerk.) (1998): A Pécselyi-medence és környékének geológiai, botanikai, zoológiai vizsgálata. – Kutatási jelentés, Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc
- Földművelésügyi Minisztérium (szerk.) (2014): Útmutató a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez. – Budapest (kézirat)
- Haraszthy L. (szerk.) (2014): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. – Pro Vértes Közalapítvány, Csákvár, 934 p.
- Merkel, O. & Hegyessy, G. (2008): Nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*). – In: A madárvédelmi (79/409/EK) és az élőhelyvédelmi (92/43/EK) irányelveknek megfelelő monitorozás előkészítése című Átmeneti Támogatás projekt (2006/018-176-02-01) Zárójelentése, 302–316.
- Nagy F.V. & Dávid L. (2012): Natura 2000 elővizsgálati dokumentáció a körzeti erdőtervezés során az erdőgazdálkodásra vonatkozóan megállapított előírás-javaslatoknak a Kab-hegyi Erdőtervezési Körzet területén található Natura 2000 területekre, valamint a kijelölés alapjául szolgáló élőhelytípusok és fajok (állat- és növényfajok) természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásainak értékeléséről. – Veszprém Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága, Veszprém, 124 pp.
- Tóth S. (2015): A Bakony-vidék és a Balaton-medence herpetofaunája (Amphibia – Reptilia). – A Bakony természettudományi kutatásának eredményei 34., Zirc, 236 pp.

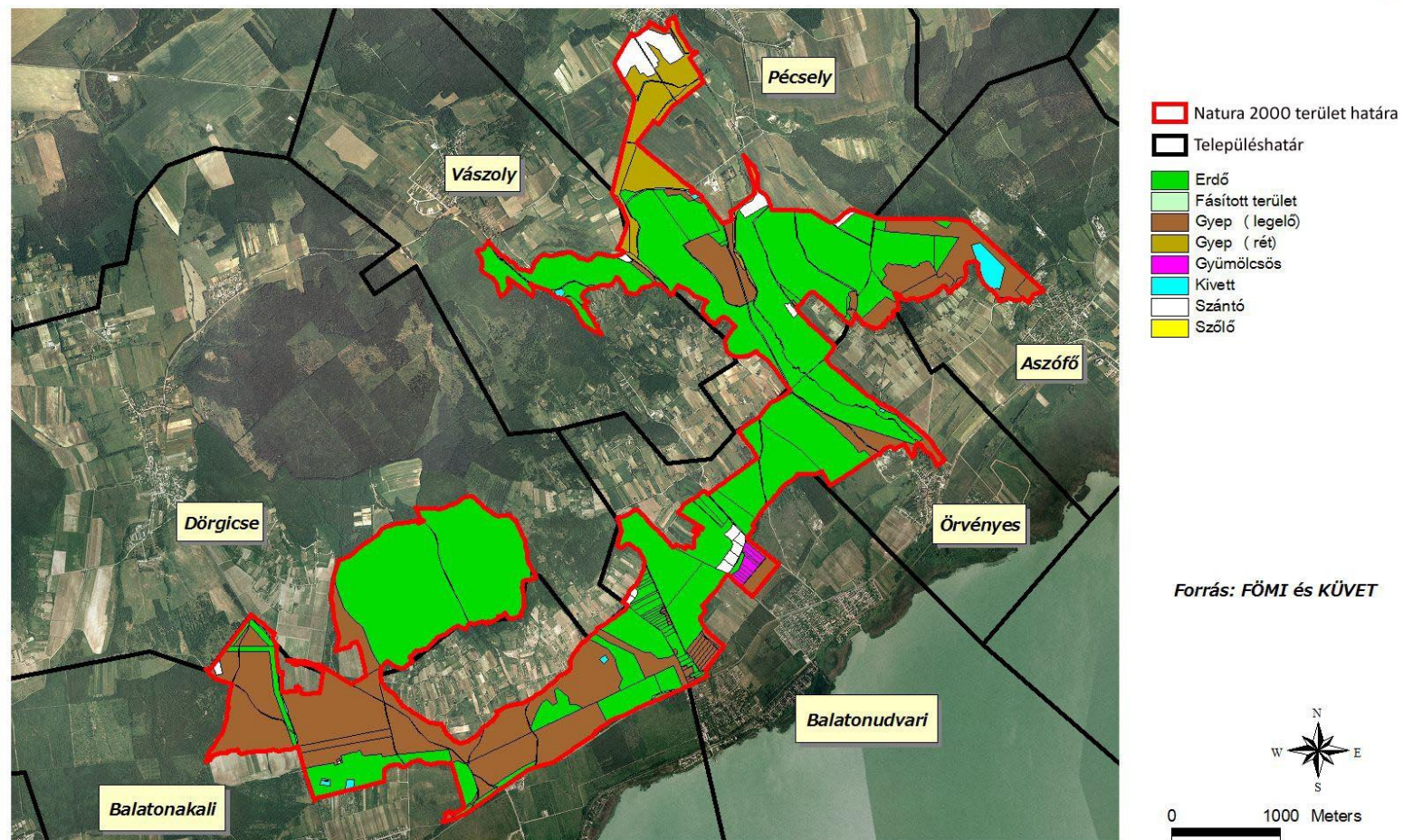
3. Térképek

3.1. Áttekintő térkép

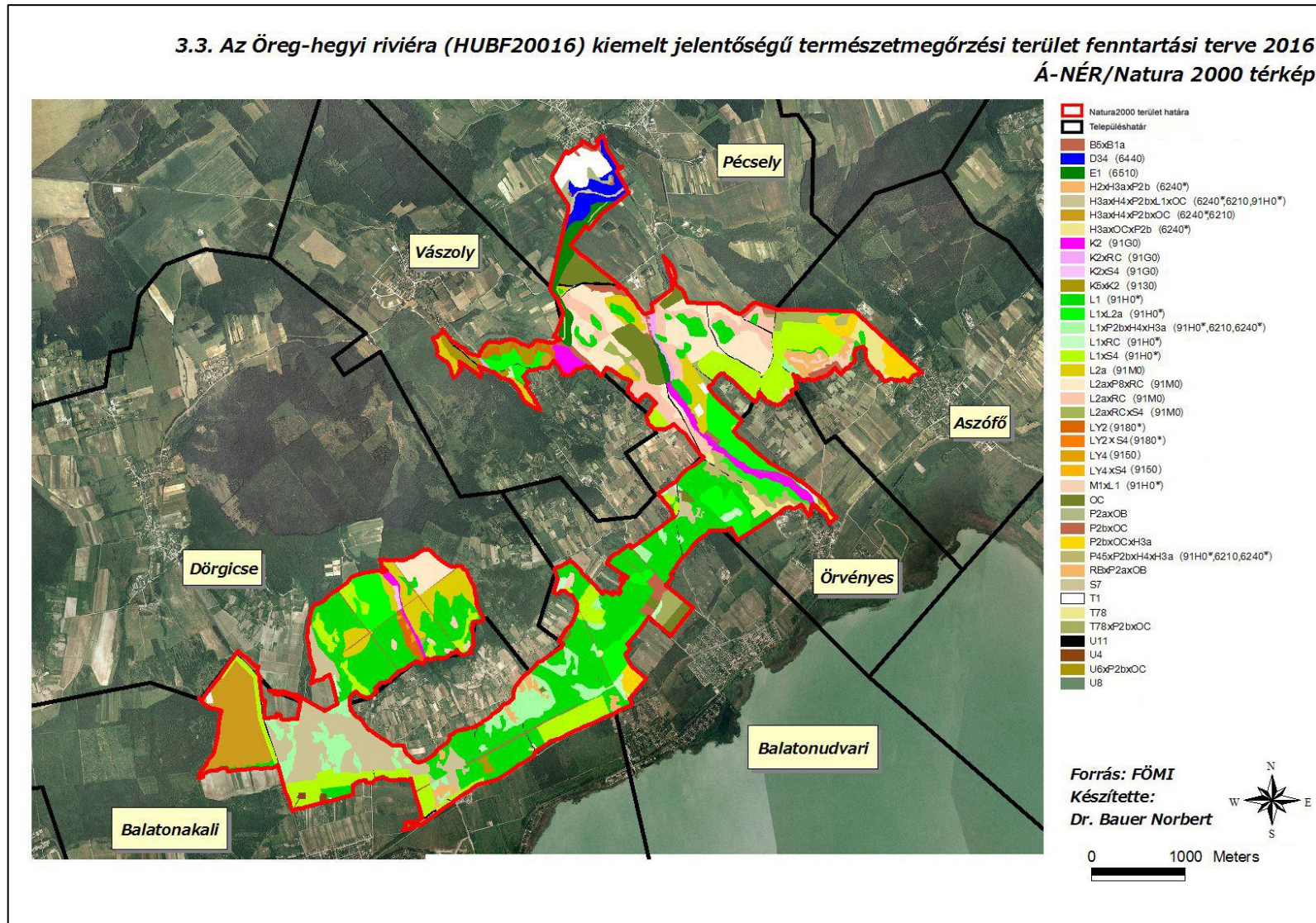

3.2. Művelési ágak

3.2. Az Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
Művelési ágak

3.3. A tervezési terület élőhely-típusainak térképe (jelmagyarázat a következő oldalon)

3.3. A tervezési terület élőhely-típusainak térképe

Jelmagyarázat

B1a: Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások;
B5: Nem zsombékoló magassásrétek;
D34: Mocsárrétek;
E1: Franciaperjés rétek;
H2: Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek;
H3a: Köves talajú lejtősztyepek;
H4: Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok;
K2: Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek;
K5: Bükkösök;
L1: Mész- és melegkedvelő tölgyesek;
L2a: Cseres-kocsánytalan tölgyesek;
LY2: Törmeléklető-erdők;
LY4: Tölgyes jellegű sziklaerdők, tetőerdők;
M1: Molyhos tölgyes bokorerdők;
OB: Jellegtelen üde gyepek;
OC: Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek;
P2a: Üde és nedves cserjések;
P2b: Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések;
P45: Fás legelők, fás kaszálók, legelőerdők, gesztenyeligetek;
P8: Vágásterületek;
RB: Puhafás pionír és jellegtelen erdők;
RC: Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők;
S4: Erdei- és feketefenyvesek;
S7: Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok;
T1: Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák;
T78: Intenzív és extenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények;
U4: Telephelyek, roncterületek és hulladéklerakók;
U6: Nyitott bányafelületek; ú
U8: Folyóvizek;
U11: Út- és vasúthálózat

6210*: Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) fontos orchidea-élőhelyei

6240*: Szubpannon sztyeppék

6440: *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

6510: Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

9130: Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

9150: A *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön

9180*: Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői

91G0*: Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal

91H0*: Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel

91M0: Pannon cseres-tölgyesek

3.4. A magyar tarsza (*Isophya costata*) (jelölő Natura 2000 faj) előfordulása a tervezési területen

3.4. Az Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
A magyar tarsza (*Isophya costata*) lokális elterjedése

3.5. A nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) (jelölő Natura 2000 faj) lokális elterjedési területe

3.5. Az Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
A nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*) lokális elterjedése

3.6. A nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) (jelölő Natura 2000 faj) lokális elterjedési területe

3.6. Az Öreg-hegyi riviéra (HUBF20016) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve 2016
A nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*) lokális elterjedése

